

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Ђорђевић, представио је почетком јула резултате рада Министарства остварене у првих шест месеци ове године

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017
по цени локалног позива

011/3060-680
за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

НАСТАВЉЕН ТРЕНД БОЉЕ НАПЛАТЕ ДОПРИНОСА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

РЕДАКЦИЈА:

Милена Јовановић
Париска бр. 9,
11000 Београд,
011/2030-743
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-745
факс: 2638-201

РЕДАКЦИЈА ЗА ВОЈВОДИНУ:

Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@pio.rs

ШТАМПА:

Штампарија
Графопродукт ДОО
Нови Сад

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-745

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

Обележен Светски дан становништва

Светска популација је 11. јула 1987. године достигла број од пет милијарди становника, због чега се овај дан обележава као Светски дан становништва.

Тим поводом, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања организовало је конференцију, 9. јула, у Ботаничкој башти „Јевремовац“ у Београду.

Обележавање Светског дана становништва идеалан је начин да се подсетимо да имамо заједнички задатак, а то је да бринемо и помажемо једни другима, јер тада ћемо сигурно постати још успешније и боље друштво. Наши грађани морају да знају да ће држава увек бринути о њима, јер без њих Србија не постоји – поручио је том приликом министар за рад, запошљавање, борачка и социјална и питања, Зоран Ђорђевић, и додао да је држава успешна када су њени грађани задовољни и срећни.

Министар је истакао да је циљ Владе Србије изградња државе по мери свих грађана и додао да ће ресорно министарство наставити да се активно залаже и у наредном периоду за остварење тог циља.

Поред министра, на конференцији су говорили храбри људи који су са присутнима поделили своје инспиративне животне при-

Хор „Забрањено старење“

че и мотивисали их својом јаком вољом.

Једна од њих је солисткиња опере Српског народног позоришта Наташа Тасић Кнежевић, коју је ОЕБС 2012. године прогласио за најистакнутију Ромкињу на свету у области културе. Она је навела да се одмалена сусретала са препрекама због свог порекла, али да је само јаком вољом и жељом достигла циљ. Наташа је упутила поруку да смо сви исти и да смо сви људи.

Писван Карокс, млади мигрант из Ирака, на српском језику је испричао тешкоће на свом путу на који је са 15 година кренуо сам. У међувремену је у Србији добио азил, уписао средњу школу за куvara, задовољан је и намерава

да остане. Каже да му се највише свиђају људи – ни у једној земљи у којој је био нису као овде.

Данас успешна сликарка Ана Симанић Томић, рођена без леве руке, завршила је Факултет примењених уметности. Сликарство је њена љубав још од малих ногу. Ана се бавила и спортовима и била у нашој репрезентацији у паратеквонду.

Миодраг Хаџи Пешић, графички дизајнер, члан Удружења ликовних и примењених уметника и дизајнера Србије, 2012. године остао је без породице, адресе, здравственог осигурања и новца. Обратио се за помоћ Министарству за рад које му је пружио све што је потребно да доживи старост. Сада живи испуњеним животом у Дому за стара лица на Карабурми.

Студенткиња Андријана Вуковић, која живи у хранитељској породици, истакла је да је за сву децу која одрастају попут ње, веома важно каква слика о хранитељству постоји у друштву, и на овом скупу је желела да пружи допринос промоцији хранитељства.

На конференцији је говорила и Славица Ђурђевић која се бави хранитељством 12 година. Нагласила је да јој је посебно драго што је искуство њене породице инспирисало и друге да пружи дом и љубав деци којој је то потребно.

В. Кадиф

„Жива библиотека“ против предрасуда

Кабинет министра без портфеља задуженог за демографију и популациону политику, Популациони фонд УН у Србији и Повереник за заштиту равноправности, Светски дан становништва обележили су 10. јула на платоу испред Филозофског факултета Универзитета у Београду.

Централна активност била је „Жива библиотека“. Реч је о пројекту Савета Европе који у Србији спроводи Повереник за заштиту равноправности, у коме су књиге живи људи, пажљиво одабрани из друштвених група према којима често судимо на основу дубоко уврежених предрасуда и негативних стереотипа. Циљ је да што више људи из „прве руке“ чује аутентичне животне приче оних који су другачији, како би се разбиле предрасуде и смањила дискриминација, што води стварању услова за квалитетнији живот, међусобно разумевање и поштовање.

ПРЕДСТАВЉЕНИ РЕЗУЛТАТИ РАДА МИНИСТАРСТВА ЗА РАД ЗА ПРВИХ ШЕСТ МЕСЕЦИ 2019. ГОДИНЕ

Настављен тренд боље наплате доприноса

Министар Ђорђевић изнео податке о раду Министарства у првој половини године

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Ђорђевић, представио је почетком јула резултате рада Министарства остварене у првих шест месеци ове године.

Како је навео министар, у првој половини године од суме која је опредељена Министарству потрошено је око 53 одсто, у складу са предвиђеном динамиком.

Према подацима Министарства, у Србији сваког месеца у просеку 620.166 људи прима неку врсту новчане надокнаде из области борачке, социјалне или дечије заштите, а од укупног броја корисника највише њих остварује право из области дечије заштите.

Министар је навео и да у области социјалне заштите око 163.300 људи остварује одређена права, а око 31.600 остварује права из области борачке заштите по ранијим савезним, односно републичким прописима. Први пут ове године 209 установа социјалне заштите је у оквиру система буџета и на тај начин се лакше контролишу расходи, што је био захтев и Међународног монетарног фонда.

У складу са приоритетом Владе Републике Србије, Министарство уводи дигитализацију и информациони систем за социјалне карте чија прва фаза треба да буде готова током овог месеца, а након усвајања у Влади Србије почеће и друга фаза.

Министар Ђорђевић је као успехе Министарства навео и увођење електронског управљања документима, пребацивање сервиса и апликације у јединствени Дата центар, као и успостављање телефона за притужбе и увођење е-инспектора за борбу против рада на црно. Према његовим речима, Инспекција рада је у првој половини године обавила око 33.800 инспекцијских надзора, што је два одсто више у односу на последњи квартал прошле године, односно 32 одсто више у односу на 2017.

Министар је навео које установе за смештај деце и омладине су већ реконструисане, а у случају којих је реконструкција у плану. Говорећи о подацима у вези са хранитељским породицама, о смештању деце у установе и усвојењима, он је истакао да је наша земља добила похвале за то што је лидер по смештају деце ван

институција, у породице, јер су то, како је навео, најбољи услови за одрастање.

Такође, навео је и да је незапосленост у првом кварталу износила 12,1 одсто, што је 0,8 одсто мање у односу на четврти квартал 2018. године, а у јуну је регистровано око 527.000 незапослених и у односу на претходни месец смањен је број за око 9.400.

Министар је нагласио и да Министарство у 2019. години планира измену и допуну или доношење нових 15 закона.

Када је реч о пензијском и инвалидском осигурању, министар Ђорђевић је истакао да је тренд боље наплате доприноса настављен и у 2019. години. Планирано учешће укупних доприноса за ПИО за 2019. годину је 72,45 одсто, а у првих шест месеци износи 74,1 проценат.

Министар је навео и да се наставља тренд смањења учешћа трансфера из буџета. За 2019. годину планирано учешће трансфера из буџета је 27,4 одсто, а у првих шест месеци оно износи 25,7 одсто. На име дотације повучено је 9,06 милијарди динара мање него што је планирано, а тај део новца, како објашњава мини-

стар, остаје у буџету РС и биће усмерен на неке друге инфраструктурне пројекте.

У контексту дигитализације, министар је рекао да су од ове године сви подаци пребачени у јединствени државни Дата центар, у виртуелну инфраструктуру где ће комплетна база података Фонда ПИО бити на једном месту, а грађани ће своја права моћи да остваре било где у Србији, без обзира на пребивалиште.

Министар је посебно истакао увођење електронског М-4 обраца, којим је престала обавеза послодавца да податке о зарадама и доприносима за запослене доставља Фонду једном годишње, уз финансијску документацију.

Како је навео министар Ђорђевић, захваљујући бољој наплати изворних прихода Фонда, сваке године се издваја све више средстава намењених унапређењу друштвеног стандарда пензионера, чија је висина пензије до износа просечне пензије у Републици Србији, тако да ће у 2019. години 1.100 пензионера више него претходне године користити десетодневни опоравак у некој од српских бања. **Г.О.**

МИНИСТАР ЂОРЂЕВИЋ У ПОСЕТИ ФОНДУ ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

Задовољан радом, али има простора за унапређење

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Ђорђевић, почетком јула посетио је Дирекцију Републичког фонда ПИО. Приликом посете присуствовао је колегијуму, на којем су запослени изнели

Пријавити сваку злоупотребу

На колегијуму министар Ђорђевић је информисан да су се Фонду ПИО у последње време јављали грађани које су позивала извесна лица представљајући се да зову у име Фонда ПИО, нудећи им услуге медицинских прегледа по повољним условима, неке производе по повољним ценама и сл.

Како је истакнуто на колегијуму, јавност је званично обавештена да Фонд ПИО не спроводи било какве активности на овај начин, јер то није делатност нити пракса Фонда, те да то представља класичан пример злоупотребе.

Министар Ђорђевић је поводом овог случаја апеловао на грађане да о оваквим позивима и сличним случајевима обавесте МУП.

планове и имали прилику да са министром поделе проблеме са којима се сусрећу у раду.

Министар Ђорђевић је изразио задовољство радом запослених у Фонду ПИО и

Министар Ђорђевић у разговору са директорком Фонда ПИО Драганом Калиновић

истакао да увек могу да рачунају на подршку ресорног министарства, али и да увек има простора за унапређење рада како би се остварили још бољи резултати, а самим тим и бољи услови живота за све наше грађане.

Министар је показао посебно интересовање за поједине активности у основној делатности Фонда, пре свега за имплементацију и ефекте нових одредби Закона о

ПИО, који је ступио на снагу 30. септембра 2018. године, за електронски М-4 образац, који је велики и изузетно позитиван искорак у раду Фонда, за структуру финансијских средстава планираних и реализованих за исплату пензија и осталих права, као и за информатичке пројекте који су у току и који ће, пуном имплементацијом, допринети значајном унапређењу услова рада у Фонду.

Г. О.

УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА СЛЕПИХ И СЛАБОВИДИХ ОСОБА

Решења и на Брајевом писму

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Зоран Ђорђевић наложио је Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање штампање решења и осталих поднесака из надлежности Фонда и на Брајевом писму, као и да се у циљу реализације ове иницијативе предузму потребне мере и активности.

– Циљ Владе Србије, како је и рекао председник Александар Вучић, јесте изградња државе по мери свих грађана, а штампањем решења на Брајевом писму додатно се унапређује положај слепих и слабовидних особа и омогућава им се

лакша употреба неопходне документације – рекао је министар и додао да и други државни органи треба да следе пример Министарства.

У циљу уклањања препрека које онемогућавају партиципацију слепих и слабовидних особа, као и ради превазилажења проблема са којима се суочавају, Министарство је за потребе Савеза слепих Србије, а на иницијативу председника Републике Србије, Александра Вучића, у току 2017. године обезбедило набавку два Брајева штампача са пратећом опремом у укупном износу од 5.234.504 динара.

Реализацијом наведене иницијативе доследније ће се примењивати одредбе Закона о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом, којима је утврђено да су органи јавне власти дужни да предузимају мере за обезбеђење равноправности особа са инвалидитетом у поступцима пред тим органима, као и да особама са инвалидитетом обезбеде уживање права без дискриминације.

Г. О.

ПРЕСТАНАК ДОБРОВОЉНОГ ОСИГУРАЊА ПО СЛУЖБЕНОЈ ДУЖНОСТИ

Промене у вези са чланом 15 Закона о ПИО

Законом о пензијском и инвалидском осигурању, тачније одредбама члана 15, омогућено је свим грађанима Републике Србије да сами уплаћују доприносе за пензијско и инвалидско осигурање. Сва лица која су на овај начин укључена у осигурање, у периоду његовог трајања остварују стаж осигурања који је изједначен са другим основима осигурања и урачунава се како за испуњење услова за стицање права на пензију, тако и за утврђивање месечног износа пензије. Ипак, овакво осигурање не обухвата и здравствено осигурање. Својство осигураника по овом основу стиче се најраније 30 дана пре дана подношења захтева, па осигураници не могу на овај начин да „повежу“ стаж у неким ранијим периодима када су били незапослени. У току трајања осигурања, могуће је поднети захтев за измену основице осигурања на основу које се обрачунава допринос, а престанак осигурања утврђује се такође на захтев странке, али не раније од последњег дана до кога је плаћен допринос.

У случају да осигураник није уплаћивао допринос за осигурање по овом основу, статус осигураника не би изгубио, односно постојала је могућност да се за већ утврђено својство осигураника по

члану 15 Закона о пензијском и инвалидском осигурању накнадно изврши уплата доприноса, уплатом износа који је увећан за износ законске камате. Фонд није по службеној дужности утврђивао престанак осигурања по овом основу, осим у случају да се осигураник запосли, или стекне својство осигураника по неком другом основу.

Изменама Закона о пензијском и инвалидском осигурању које су ступиле на снагу 30. септембра 2018. године, први пут је уведена одредба да својство осигураника престаје у случају да се доприноси не уплате у року од шест месеци од дана доспелости. То значи да ће свим осигураницима који су стекли својство осигураника по члану 15 Закона о пензијском и инвалидском осигурању, без обзира на датум стицања својства, Фонд утврдити престанак осигурања

са последњим даном до кога су уплаћени доприноси. Из овог разлога, велики број осигураника широм Србије већ је примио решења којима се утврђује престанак осигурања, а бројна решења су у припреми и свакодневно се шаљу грађанима. Управо то је и био разлог да укратко објаснимо шта ова решења практично значе за осигуранике и да ли у вези са тим постоје неке обавезе.

Као што је већ наведено, престанак се утврђује осигураницима који нису уплатили допринос у року од шест месеци од дана доспелости. Доприноси први пут доспевају по доношењу решења и његовом извршењу, и то у року од 15 дана. У каснијем току осигурања, доприноси на наплату доспе-

рока рачуна искључиво од 15. дана у наредном месецу у односу на први месец у ком постоји неплаћен период осигурања. Ако доприноси нису накнадно уплаћени до 30. септембра 2018. године, када је почела примена измењених одредаба Закона, даље уплате више нису могуће. Уколико осигураник ипак изврши уплату и након 30. септембра, та уплата ће се евидентирати и по спровођењу одговарајућег поступка ради доношења решења и утврђивања датума престанка осигурања, констатоваће се да постоји неосновано уплаћен износ, како би се омогућио повраћај тог износа осигуранику.

Дакле, уколико нисте благовремено уплаћивали доприносе и знате да је од последњег плаћеног периода протекло више од шест месеци, немојте уплаћивати новац јер се та уплата неће прихватити. Уколико нисте сигурни да ли је истекао рок у ком можете да уплатите доприносе, консултујте се у одговарајућој служби у организационој јединици Фонда која је најближа вашем пребивалишту.

У решењима којима се по службеној дужности утврђује дан престанка осигурања јасно је наведен датум

вају 15. у месецу за претходни месец. Када осигураник уплати допринос, надлежне стручне службе у Фонду обрачунавају који период је тим уплатама заправо покривен, при чему се узима у обзир датум сваке појединачне уплате. Од краја септембра 2018. године, више није могуће накнадно извршити уплату доприноса након истека рока од шест месеци, од дана доспелости за први календарски месец у коме постоји дуг од почетка осигурања.

На пример, уколико је осигураник уплатом извршеном у априлу измирио доприносе за део јануара 2018. године, неплаћени доприноси доспели су на наплату 15. фебруара 2018. године. Рок од шест месеци је истекао 15. августа 2018. године. То што је уплата доприноса извршена у априлу није од значаја за рачунање рока, већ се почетак

до кога су доприноси плаћени, односно до кога ће бити утврђен стаж осигурања. Уколико доприноси уопште нису плаћани, престанак ће се утврдити са истим даном са којим је утврђено својство осигураника, па практично осигураник неће имати стаж по овом основу. Ова решења не производе никакву обавезу за осигураника. По доношењу и правноснажности решења, у бази матичне евиденције осигураника ће се регистровати одговарајућа одјава, као и подаци о стажу за период за који су доприноси плаћени. Решење за осигураника значи престанак обавезе уплате доприноса, као и престанак обрачуна камате за доспеле, а неплаћене доприносе. Практично, ова решења осигуранике ослобађају дуга и камате за неплаћене периоде осигурања.

Мирослав Мирчић

ОВЕРАВАЊЕ ПОТВРДА О ЖИВОТУ ЗА ПЕНЗИОНЕРЕ

Само у Фонду овера је бесплатна

У Србији девизне пензије прима око 200.000 пензионера који су то право остварили радом у иностранству. Осим из држава насталих на простору СФРЈ, највише њих пензије прима из Немачке, Аустрије, Швајцарске, Француске... Сви ти пензионери имају обавезу да иностраним фондовима за пензијско и инвалидско осигурање – исплатиоцима давања, доставе потврду о животу као доказ да је особа којој уплаћују месечну пензију жива, и да и даље постоји правни основ за исплату тог давања. Потврда о животу се по праву доставља једном годишње, на захтев

мент начин да се избегну могуће злоупотребе или преплате. Републички фонд ПИО бесплатно оверава потврду о животу овим пензионерима, и то само уз личну карту ради идентификације.

Потврда се, по правилу, издаје на образцу који на адресу пензионера стиже из страног фонда који му исплаћује пензију или накнаду.

Будући да РФ ПИО оверава ове потврде бесплатно, већина пензионера која има пребивалиште у Републици Србији, а прима новчане принадлежности од иностраног носиоца пензијског осигурања, опредељује

вештени да могу копирати старе образце или прибавити нове, оверити их у матичном фонду, у месту где имају пребивалиште. Оригинили таквих потврда су валидни и по њима ће Фонд поступати.

Чињеница је да носиоци социјалног осигурања свих држава траже адекватан законски начин да до података о животу корисника дођу другачије, како би се укинуле обавезе корисника да то лично учине. Фонд ПИО и фондови/заводи држава настали на простору СФРЈ су билатералним споразумима и техничким протоколима усагласили електронску размену

Обавеза домаћих пензионера

У складу са чланом 108, став 7 Закона о ПИО, корисник пензије и новчане накнаде који остварује право само у Фонду ПИО дужан је да, на захтев Фонда, достави уверење о животу. Када се, у било ком периоду исплате пензија, појави потреба Фонда за провером података о корисницима, Фонд може да затражи достављање уверења о животу и корисник је у обавези да уверење достави или да се лично појави у назначеној организационој јединици Фонда.

Овера потврде о животу у Дирекцији и свим филијалама Фонда је бесплатна. Овера у општинском органу управе, суду и код нотара се плаћа. За оверу је потребно доћи лично и том приликом понети оригиналну личну карту или копију (или ишчитану са чипа електронске личне карте) оверену потписом и печатом.

Уколико је корисник тешко покретан или непокретан, може се обратити ординирајућем лекару, код кога се лечи, ради издавања лекарског уверења којим се утврђује да због здравствених проблема не може да дође лично у Фонд. Ово лекарско уверење, не старије од два дана (са потписом или факсимилом, печатом и датумом), и лични идентификациони документ корисника, може у организационе јединице Фонда у име корисника да донесе друго лице, како би уверење о животу било издато.

Г. О.

иностраног носиоца осигурања, а може је оверити носилац осигурања – Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање (у дирекцијама, филијалама, службама филијала и испоставама), дипломатско-конзуларно представништво и јавни бележник (нотар) на основу личног присуства корисника давања и увида у његову личну исправу.

Уколико пензионери који имају пребивалиште у Србији, а примају инострану пензију, не доставе тражену потврду о животу, примања им се обустављају, јер је тај доку-

се да овери потврду о животу у организационим јединицама Фонда.

Потврде о животу корисницима који живе у иностранству а којима пензије исплаћује Фонд ПИО, стижу на кућну адресу крајем априла сваке године, уз обавештење да су дужни да их овере и врате Фонду.

Достављања образаца потврде о животу ради овере не односи се на пензионере који имају пребивалиште у државама насталим на простору СФРЈ, с обзиром на то да су од 2015. године сви корисници дописом оба-

података у области пензијског и инвалидског осигурања и размену података о чињеници смрти корисника права, тако да се електронском разменом података омогућује правовремени прекид неприпадајуће исплате и подаци о највећем броју корисника на овај начин бивају потврђени. Међутим, још се не може говорити о потпуном укидању обавезе корисника да достављају потврде о животу, али реално је да ће са државама региона то бити у блиској будућности.

М. Мектеровић

Укинута обавеза употребе печата

Ради обезбеђивања бољих услова за пословање привредних друштава и предузетника, Влада Републике Србије континуирано предузима мере у циљу укидања обавезне употребе печата у пословању. Изменама и допунама Закона о привредним друштвима из 2018. године (члан 25, став 4) прописано је да приликом закључивања правних послова, односно предузимања правних радњи од стране друштва, судови, државни органи, организације и лица која врше јавна овлашћења, као и друга правна лица, не могу истицати примедбе у погледу некорисности печата. Такође, примедбе се не могу истицати као разлог за поништај, раскид, односно непунважност закљученог правног посла, односно предузете правне радње, чак и у случају када је интерним актима друштва прописано да друштво има и користи печат у пословању.

Влада Републике Србије донела је Инструкцију о стриктној примени Закона о привредним друштвима, која се односи на употребу печата за привредна друштва и предузетнике, у смислу наведеног члана. Органи државне управе имали су обавезу да, у оквиру свог делокруга, измене и допуне прописе и акта којима је уређена обавезна употреба печата у пословању предузетника, привредних друштава и других правних лица приватног права, како би се укинула обавезна примена печата у пословању привредних субјеката. Ова активност је у складу са Акционим планом о укидању обавезне примене печата у пословању предузетника, привредних друштава и других правних лица приватног права. Такође, независним телима, аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе, као и имацима јавних овлашћења и јав-

ним предузећима чији је оснивач Република Србија, препоручено је да, у оквиру својих надлежности, измене сопствена интерна акта и обрасце који нису засновани на закону и актима којима је прописана обавезна примена печата у пословању предузетника, привредних друштава и других правних лица приватног права. Влада Републике Србије је, Закључком од 11. октобра 2018. године, наложила министарствима и посебним организацијама да доследно спроводе политику која се односи на реализацију укидања обавезе употребе печата за привредна друштва, предузетнике и друга правна лица приватног права, која је започета усвајањем Закона о изменама и допунама Закона о привредним друштвима.

Чињеница је да се у пословању Фонда, као и пословању одређеног броја других субјеката, у делу који је од значаја за положај при-

вредних друштава и предузетника, од њих, у неким случајевима, захтевала употреба печата, што је сада неосновано.

Привредна друштва и предузетници више немају обавезу употребе печата на обрасцима пријаве података за матичну евиденцију коју подносе Фонду, што се односи на све обрасце, независно за који период или коју годину се подносе. Истовремено, привредна друштва и предузетници када достављају Фонду осталу документацију (уговоре о раду, друге уговоре, захтеве, дописе и остала документа), не морају користити печат, односно сва њихова писана акта су важећа и валидна, и ако нису оверена печатом.

Ово се не односи на државне органе и организације, установе, јавна предузећа и институције, за које обавеза употребе печата остаје.

Г. О.

ЗА БЕСПЛАТНУ РЕХАБИЛИТАЦИЈУ РЕКОРДНИХ 60.000 ПРИЈАВА

Први корисници ускоро крећу у бање

За коришћење права на бесплатну рехабилитацију у 2019. години пријавило се готово 60.000 корисника пензије, што је знатно више него претходних година. Примера ради, прошле године је на оглас за упућивање корисника пензије на бесплатну рехабилитацију стигло 36.000 пријава.

Када је реч о бањама које пензионери највише прижељкују, ту ни овог пута није дошло до промене. Тако су се и ове

године на листама жеља најчешће нашле Врњачка Бања, Ковиљача, Нишка бања, затим врднички „Термал“, Кањижа, Рибарска бања и друге.

– Последњих година све већи број корисника упућује се на бесплатну рехабилитацију, што је резултат веће наплате доприноса. На рехабилитацију ће ове године бити упућено 13.620 корисника из целе Србије. Коначна ранг листа објављена је 25. јуна, уговори са бањама

су закључени, Фонд увелико шаље обавештења корисницима који су остварили право, а ускоро би и први пензионери требало да крену на опоравак – наводи др Дика Кајевић, директор Сектора за медицинско вештачење РФ ПИО и председник Радне групе за праћење и спровођење поступка рехабилитације корисника пензија.

Према речима Светлане Ђуретић, саветнице директора Покрајинског фонда ПИО,

на овогодишњи конкурс РФ ПИО ради остваривања овог бенефита пријавило се укупно 9.959 пензионера из Покрајине, а то право ће ове године искористити 3.452 корисника пензија којима се припадности исплаћују преко ПФ ПИО, што је више него лане.

Да подсетимо, за бесплатну рехабилитацију корисника пензија у 2019. години издвојено је 417,954 милиона динара.

В. К., М. М.

ЗАВРШЕН ПРОЈЕКАТ „ГРАД ПРИЈАТЕЉ СТАРИХ“

Београд добар за старије

Публикација „Град прилагођен старијим особама – Путоказ за активно старење у граду Београду“ представљена је у главном граду, 9. јула. Она је крајњи резултат пројекта „Град пријатељ старијих“, који је финансијски подржало Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, а који су од октобра 2018. до јула 2019. године реализовали Институт за јавну политику и ПАЛГО смарт.

Циљ пројекта било је испитивање прилагођености града Београда потребама старијих суграђана како би се створили предуслови за креирање јавних политика, програма и услуга, као и техничка и друштвена инфраструктура за унапређење квалитета живота старијих и промовисање активног старења.

Према речима министра Зорана Ђорђевића, који је отворио скуп, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања у својој надлежности има бригу о старијим суграђанима.

– Та брига се рефлектује кроз низ мера које је, у складу са законом, Министарство дужно да спроводи, али је јасно да увек постоји простор за унапређење. Један од начина да се то оствари јесте да градови у највећој могућој мери буду прилагођени најстаријим суграђанима. Старење је неминовност која нас све очекује и у том смислу брига о старијима је брига о будућности. Пројекти попут овог би требало да нам дају

Министар Зоран Ђорђевић

смернице о томе на који начин је нужно мењати политику и законе како бисмо били ефикаснији у послу којим се бавимо – истакао је министар.

Резултате пројекта представили су чланови пројектног тима и професори Факултета политичких наука Универзитета у Београду, др Зоран Весић и проф. др Мирослав Бркић.

Др Весић је истакао да Београд тежи да се што више прилагоди активном старењу својих становника.

– Просечна старост у Србији је 43,2 године. Нисмо ми најстарији на свету, а ни у Европи, али смо као друштво дубоко зашли у демографску старост – казао је Весић.

Како је навео проф. др Мирослав Бркић, Београд је један од најбезбеднијих европских градова.

– Када је реч о саобраћају, 73 одсто старијих мисли да је приступачан, али сматрају да су седишта у превозу сувише висока, као и да би ознаке, бројеви и слова на таблама требало да буду крупнији – навео је Бркић.

Општине које су у највећој мери приступачне за старије су Стари град, Врачар, Обреновац, Земун и Младеновац, а најмање Гроцка, Палилула и Сопот.

Већина учесника истраживања истиче да би до краја желели да остану у сопственом стану, чак и ако дође до значајних функционалних проблема.

По питању друштвених активности, само 17,8 процената старијих је у њих било укључено током последњих месец дана, док чак трећина никада није била укључена у друштвене активности. Узрок неактивности нису увек финансијски проблеми, него и недостатак мотивације, друштва, партнер који је пасиван, болест...

Резултати су генерално повољни и већина од 71,5 одсто испитаних сматра да им је квалитет живота веома добар или добар, а истраживање указује на то да субјективан доживљај квалитета живота опада са годинама и посебно са степеном образовања.

В. К.

Бесплатне обуке за предузетнице

Средином јула у простору месне заједнице „Зелено брдо“ на општини Звездара почеле су прве бесплатне обуке које имају за циљ подршку инклузији и економском оснаживању и оспособљавању за samozapošljavanje жена из посебно рањивих група.

У оквиру програма „Повратак у нове шансе“, који спроводи Немачка организа-

ција за међународну сарадњу ГИЗ, реализује се и пројекат „Подстицање samozapošljavanja Ромкиња повратница у Србију и других рањивих група“ у организацији Удружења пословних жена Србије.

Обуке су намењене, пре свега, женама које имају додатно отежане могућности за запослење: женама ромске националности, повратницама из иностранства,

самохраним мајкама, као и припадницама других рањивих група које имају жељу да воде свој посао.

Планирано је да се током реализације пројекта одрже три врсте радионица у Новом Саду, Београду и Нишу: „Како да postanем предузетница“, „Како да postanем масерка и велнес инструкторка“ и „Школа програмирања (веб дизајн)“.

Г. О.

Божанска инспирација у Голупцу

Изложба „Божанска инспирација Мирослављево јеванђеље“ отворена је 20. јула 2019. у Палати у тврђави Голубац.

Изложба је посвећена Мирослављевом јеванђељу, најстаријем сачуваном српском ћириличком рукопису, који су исписали и осликали српски монаси у последњој четвртини 12. века.

Јеванђеље је писано на пергаменту и састоји се од 181 листа у кожном повезу. Запис на последњем листу Јеванђеља сведочи да га је поручио хумски кнез Мирослав, брат великог жупана Стефана Немање. Сматра се да је дијак Григорије, чији се потпис налази на последњем исписаном листу, писар или минијатуриста Јеванђеља.

Јеванђеље је 1979. године проглашено за културно добро од изузетног значаја, а у јуну 2005. године, уписано је на Унескову листу Памћење света.

Посетиоци могу да разгледају изложбу сваког дана, осим понедељка, од 10 до 17 часова.

Погребни трошкови 39.530 динара

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање обавештава грађане да ће накнада погребних трошкова која се исплаћује фамилијама преминулих пензионера (или оне ко је платио сахрану) у јулу, августу и септембру 2019. године износити 39.530 динара за кориснике пензија свих категорија.

Бесплатна телефонска линија за труднице и породиље

Од 22. јула, у оквиру телефонског броја 0800 300 307, бирањем опције 2 труднице и породиље лакше и брже могу директно Инспекцији рада да пријаве послодавце који су прекршили закон и ускратили им нека од њихових права.

– Држава жели да заштити све труднице, породиље и мајке и омогући им остварење свих права која им припадају. Инспекција рада ће се са дужном пажњом посветити овом проблему и верујем да ћемо увођењем ове линије успети да станемо на пут онима који су себи дали за право да ускрате трудницама и породиљама оно што им законом припада. Влада Србије наставиће активно да ради на побољшању положаја мајки у Србији, да он буде из дана у дан све бољи, јер је то приоритет и циљ наше популационе политике – рекао је министар за рад Зоран Ђорђевић.

На сајту Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, у оквиру категорије „Регистри“, редовно ће бити ажуриран и посебан списак свих послодаваца за које се докаже да су прекршили закон, у овом случају према породиљама и трудницама.

Донација Покрајинске владе Заводу за трансфузију крви

Председник Покрајинске владе Игор Мировић уручио је Заводу за трансфузију крви Војводине кључеве наменског возила за прикупљање крви на терену. За ово наменско возило са четири столице за добровољне даваоце и пет места за чланове теренске екипе Покрајинска влада издвојила је 45 милиона динара.

– Ово наменско возило омогућиће добровољним даваоцима широм Војводине да у савременим условима, на адекватнији начин, изврше своју хуману мисију давања крви – рекао је Игор Мировић и додао да ће Покрајинска влада наставити са континуираном подршком Заводу за трансфузију крви Војводине.

Председник Мировић је том приликом уручио и захвалнице добровољним даваоцима крви из Војводине, који су крв дали више од 100 пута (на слици).

Покрајински секретар за здравство, др Зоран Гојковић, објаснио је да ово наменско возило обезбеђује могућност да се на једном месту, у дужем временском периоду, крв прикупи, на лицу места обради, складишти по највишим стандардима и на сигуран и безбедан начин транспортује до централне базе крви.

Сајам рукотворина

У Епархијском дому Саборне цркве у Крагујевцу одржан је седми Сајам рукотворина. Заљубљеници у старе занате приказали су традиционалне начине израде најразноврснијих уникатних и украсних предмета домаће радиности.

Током три сајамска дана Крагујевчани су могли да виде ручно израђен накит, сувенире и хаљине, али и да купе слике на стаклу, осликану свилу, накит од природних материјала, керамику, тканине, ручно везане одевне и друге предмете.

Манифестацију је организовало удружење домаће радиности „Art maпia“, под покровитељством града Крагујевца.

Студентски фестивал фолклора у Нишу

У Нишу је од 16. до 20. јула одржан 12. Међународни студентски фестивал фолклора. Наступили су ансамбли из Бугарске, Индије, Индонезије, Мексика, Пољске, Русије, Северне Македоније, Словеније и Србије. Тих дана Ниш је био домаћин младима из Европе, Азије и Јужне Америке, практично из свих крајева света.

Јединствена је порука да фестивал треба неговати и усавршавати јер је корист вишеструка, почев од задовољства младих да кроз песму и игру афирмишу свој крај, па до трајних пријатељстава насталих на фестивалу, рекао је градоначелник Ниша Дарко Булатовић приликом сусрета са учесницима манифестације.

Осим у Нишу, студенти су приредили концерте и за мештане Беле Паланке, Владичиног Хана, Ражња, Књажевца и Ћуприје. Фестивал је затворио Ансамбл ОРО игара из Врања којима ће ова трупа представљати Србију на Фолклоријади у Русији 2020. године.

Министарство за рад донирало возило

Већ традиционално, Општинска организација инвалида рада Сремски Карловци обележила је 21. јула своју славу Светог Прокопија.

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Ђорђевић, том приликом је Савезу инвалида рада Војводине уручио кључеве путничког возила које ће омогућити боље услове рада за све 34 општинске организације у АП Војводини.

– Трудимо се да ослушкујемо потребе свих грађана па тако и особа са инвалидитетом, они морају да знају да су равноправни учесници друштва и да ћемо у складу са могућностима које држава има максимално да им излазимо у сусрет како бисмо могли да решимо њихове проблеме. Они су ти који најбоље знају шта им је потребно – рекао је министар Ђорђевић.

Председница СИР Војводине Стана Свиларов захвалила је министру, као и в.д. помоћника министра Биљани Барошевић и извршној директорки Наци-

Министар Ђорђевић предаје кључеве возила Стани Свиларов

оналне организације особа са инвалидитетом Србије, Иванки Јовановић, на посети и великодушном гесту. Она је истакла да је ресорно министарство увек излазило у сусрет потребама не само овог удружења већ и свих особа са инвалидитетом у Србији.

Путничко возило ће Савезу инвалида рада Војводине омогућити лакшу сарадњу са свим општинским организацијама и локалним самоуправама у АП Војводини, како би могли да заједнички организују различите активности у циљу побољшања услова живота и рада чланова.

Славском обреду у Саборној цркви присуствовао је и министар Ђорђевић, а општинска организација карловачких инвалида рада је у част славе и ове године организовала изложбу ручних радова и слика са ликовних колонија.

У присуству бројних гостију из свих општинских организација у АП Војводини, изложбу је отворила в.д. помоћника министра Биљана Барошевић. Стана Свиларов и Нада Першић, председница ООИР Сремски Карловци, уручиле су министру Зорану Ђорђевићу, Биљани Барошевић и Иванки Јовановић поклон – слике са ликовних колонија ООИР Војводине.

Обележавању славе карловачких инвалида рада присуствовали су и Стеван Радишић, потпредседник СИР Војводине, Ненад Миленковић, председник општине Сремски Карловци, представници 21 општинске организације инвалида рада из Војводине, као и гости из Републике Српске и Хрватске.

Драган Кораћ

У НОВОМ САДУ ОКРУГЛИ СТО О ПРАВИМА ОСИ

За равноправно учешће у друштву

Национална организација особа са инвалидитетом Србије (НООИС), у сарадњи са Савезом инвалида рада Војводине, недавно је у Новом Саду организовала први од планирана четири округла стола поводом реализације пројекта „Општи коментари 6 и 7 Комитета за права ОСИ – консултације са организацијама особа са инвалидитетом као предуслов равноправног учешћа ових особа у друштву“. Пројекат, у оквиру конкурса „Спровођење антидискриминационих политика у Републици Србији за 2019. годину“ спроводи НООИС, уз

финансијску подршку Канцеларије за људска и мањинска права Владе Републике Србије.

Скупу у Новом Саду присуствовали су представници 28 градских и покрајинских организација ОСИ из Војводине, као и представници установа социјалне заштите.

Заменица покрајинског секретара за социјалну политику, демографију и равноправност полова, др Милка Будаков, говорила је о институционалној подршци породицама са децом са сметњама у развоју, о остваривању права из здравствене и социјалне заштите и образо-

вању ове деце, као и о значају приступачности за децу ОСИ.

Покрајински заштитник грађана – омбудсман, проф. др Зоран Павловић, нагласио је да је поштовање права особа са инвалидитетом од суштинског значаја за побољшање њиховог положаја у друштву. Он је истакао и важност пружања интерсекторске подршке ОСИ, како у погледу омогућавања њиховог учешћа у свим сферама живота, тако и с циљем поштовања и унапређења права прописаних Конвенцијом о правима ОСИ.

Иванка Јовановић, извршна директорка НООИС-а, и др

Дамјан Татић, стручни сарадник у овој организацији, представили су резултате анализе о спровођењу препорука Комитета УН Републици Србији, коју је НООИС, уз подршку Канцеларије за људска и мањинска права, урадио крајем 2018. године. Такође су говорили о мониторингу спровођења Конвенције о правима ОСИ на националном нивоу.

У раду округлог стола учествовала је и Стана Свиларов, председница Савеза инвалида рада Војводине, и други представници организација ОСИ.

Д. Кораћ

Подршка ресорног министарства и Покрајине

Савез инвалида рада (СИР) Војводине одржао је 4. јула редовну седницу Скупштине у Новом Саду, као и ванредну седницу на којој су изабрани члан и заменик члана Надзорног одбора ове организације. Скупштини су присуствовали и Предраг Радовић, помоћник покрајинског секретара за социјалну политику, демографију и равноправност полова, и Светлана Ђуретић, саветница директора Покрајинског фонда ПИО.

У Извештају о раду Савеза претходне године Стана Свиларов је рекла да је тај период био обележен активностима у вези са прилагођавањем законским прописима на свим нивоима. Навела је и да се њихов рад у највећем делу огледао у склопу пројектованих активности Савеза одобрених од Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања – на основу расписаног конкурса. Све остале, бројне, активности које су обављали у складу са скромним финансијским могућностима Савеза биле су строго наменске.

– Ипак, и у оваквим условима постигнути су веома добри резултати, како у општинским организацијама, тако и на нивоу Савеза. Генерална оцена је да је Савез добро радио у односу на расположива средства. Поред одличне сарадње са министром Зораном Ђорђевићем и Биљаном Барошевић, в.д. помоћника министра у ресорном Министарству рада, која нам је пружала подршку приликом решавања низа питања, оства-

Светлана Ђуретић на Скупштини СИР Војводине

рили смо изузетну сарадњу и са Предрагом Вулетићем, покрајинским секретаром за социјалну политику, и његовим сарадницима. Тако смо уз помоћ Секретаријата две године узастопно свечано обележили 3. децембар, Светски дан ОСИ, у Посланичком клубу у згради Скупштине Војводине – навела је, између осталог, Стана Свиларов у Извештају о раду за 2018. годину.

Помоћник покрајинског секретара за социјалну политику, Предраг Радовић, истакао је да су у ресорном Секретаријату задовољни радом Савеза и да су им као вид подршке, путем конкурса, и ове године доделили 150.000 динара. Најавио је и наставак добре сарадње у наредном периоду. Светлана Ђуретић, саветница директора Покрајинског фонда ПИО, позвала је

присутне инвалиде рада да и наредном периоду наставе већ пословично добру сарадњу са Фондом ПИО.

Станко Нимчевић, потпредседник Савеза инвалида рада Србије, истакао је да СИР Војводине сваке године има све бољу финансијску подршку од државе, али и да домаћински послује, па бележи вишак прихода над расходима. Стеван Радишић, потпредседник СИР Војводине, рекао је да инвалиди рада поштују сваки динар који добију, и позвао присутне да развијају добру сарадњу и са локалним самоуправама.

На ванредној седници Скупштине Катица Влајић из ООИР Зрењанин и Јан Галат из ООИР Ковачица изабрани су за члана/заменика члана Надзорног одбора СИР Војводине.

М. Мектеровић

НОВИ САД И ОВЕ ГОДИНЕ ПОМАЖЕ ПЕНЗИОНЕРИМА

У бању о трошку града

Удружење пензионера града Новог Сада већ годинама има добру сарадњу са градском управом. У складу са Протоколом о сарадњи између града Новог Сада и овог удружења, већ пету годину заредом новосадски пензионери о трошку града иду на одмор и опоравак у бање.

Момо Чолаковић, председник Удружења пензионера града Новог Сада и народни посланик у Скупштини Републике Србије, истиче да је до сада то право искористило 1.600 пензионера, а да ће ове године на опоравак отићи око 420 корисника пензија са најнижим примањима.

– Град је ове године за ту сврху обезбедио десет милиона динара, а пензионери

ће моћи да иду у бање Јунаковић, Врдник – Термал, Кањижу, Луковску и Сокобању. Захвални смо градоначелнику Милошу Вучевићу и Градском већу за социјалну и дечју заштиту што су нашим пензионерима то право омогућили и ове године – нагласио је Чолаковић и навео да је Извршни одбор Удружења донео Правилник по коме ће месне организације сакупљати захтеве за одлазак на бањски опоравак, које ће прегледати Комисија и упутити пензионере у наведене бање.

Перка Маринковић, председница Комисије за упућивање пензионера на опоравак у бање, истакла је да сви пензионери који имају пребивалиште на територији града

Момо Чолаковић и Милош Вучевић

Новог Сада, чије пензије не прелазе 30.000 динара, и који нису то право користили преко Удружења током последњих пет година, могу да поднесу захтев својој месној организацији. Захтеви ће се разматрати до краја септембра, те се очекује да ће пензионери најкасније до средине октобра кренути пут бања на одмор и опоравак.

Драган Кораћ

Заједно до нових тржишта

Председник Привредне коморе Војводине (ПКВ), Бошко Вучуревић, и председник Задружног савеза Војводине (ЗСВ), Радислав Јованов, потписали су, средином јула, споразум о сарадњи ове две институције. Циљ Споразума је успостављање основа за трајну и континуирану сарадњу, а потписивању је присуствовао и покрајински секретар за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Вук Радојевић.

Председник Привредне коморе Војводине је истакао да је Споразум резултат дугогодишње сарадње ПКВ и ЗСВ.

– Ми данас хоћемо да институционализујемо нашу сарадњу са ЗСВ, једним од најзначајнијих партнера ПКВ у области пољопривреде, која је дуга и успешна. Споразум ће омогућити наш заједнички рад на умрежавању задруга – рекао је Вучуревић и додао да пољопривредна производња у нашој земљи показује значајан раст.

Радислав Јованов је потврдио добру сарадњу са ПКВ и истакао да је она на овај начин додатно унапређена.

– Ми желимо да заједно са ПКВ и Покрајинским секре-

Бошко Вучуревић, Вук Радојевић и Радислав Јованов приликом потписивања Споразума

таријатом за пољопривреду, водопривреду и шумарство својим чланицама проналазимо начин за наступ на новим тржиштима. Као што је познато, ми све можемо да произведемо, а оно што је данас најактуелније је пласман наших производа. Наше чланице, задруге, задругари и произвођачи су се окренули ка интензивним турама, све више је у фокусу воће и поврће, и потребна су нам нова тржишта попут Марока, Египта, Кине, Русије. То можемо да урадимо заједно са Покрајинском владом и ПКВ – нагласио је Јованов и додао да је један од разлога прису-

ства покрајинског секретара за пољопривреду потписивању тог Споразума и тај да се чланице ЗСВ што лакше, уз помоћ државе, изборе са сивом економијом и нелојалном конкуренцијом.

Покрајински секретар за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Вук Радојевић, пожелео је наставак успешне сарадње ПКВ и ЗСВ и истакао да Секретаријат има изузетну сарадњу са обе институције.

– Наше чврсто опредељење је да у континуираној комуникацији са произвођачима, струковним асоцијацијама, земљорадничким задругама преко

ЗСВ, са ПКВ преко надлежних, ресорних стручних одбора у области пољопривреде, са представницима академске заједнице, унапређујемо и усавршавамо мере аграрне политике на покрајинском нивоу – рекао је Радојевић и додао да је ресорни Секретаријат, на бази анализа војвођанског аграра које континуирано ради ПКВ и на основу исказивања потреба задруга, у прилици да унапређује мере аграрне политике.

– Циљ је да заједно са онима који треба да буду корисници подстицајних мера на покрајинском нивоу конципирамо квалитетну развојну аграрну политику на нивоу АП Војводине. У наредним данима ће Покрајински секретаријат за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу, преко Развојне агенције Војводине, расписати конкурс само за земљорадничке задруге, који ће бити намењен за набавку нове опреме и система за прецизну пољопривреду, као и за опрему за прерађивачку индустрију, то јест опрему за прераду примарних пољопривредних производа. За ову намену ће бити опредељено 50 милиона динара – рекао је Радојевић.

М. Мектеровић

ПОСЕТА МИНИСТРА КРКОБАБИЋА ЛЕСКОВАЧКОМ КРАЈУ

У петсто села – петсто задруга

Министар без портфеља задужен за равномерни регионални развој у Влади Србије, Милан Кркобабић, обишао је средином јула задругаре и пољопривредне произвођаче у лесковачком крају.

Он се прво обратио пољопривредницима, будућим задругарима, у препуној сали Скупштине града Лесковца позвавши младе пољопривреднике да конкуришу за бесповратна подстицајна средства по конкурс који ће за нове задру-

ге бити расписан од 15. августа а за сложене задруге од 1. септембра ове године.

Кркобабић је, затим, са представницима локалне самоуправе отишао у село Градашница, у близини Лесковца. Ту је обишао новоформирану задругу „Градац-воће“ којом десетак месеци успешно руководи Милена Митић, млада правница која се из града вратила на село.

Ова задруга прихвата вишкове воћа из лесковачког и власитиначког краја, а Кркобабић је

овакво регионално повезивање воћара посебно похвалио.

– Очекујемо подстицајна средства за око 60 новоформираних задруга. Нове задруге добиће појединачно око 7,5 милиона динара бесповратних средстава, старије већ уходане задруге добиће по 15 милиона динара, а сложене задруге након одговарајуће пројектне апликације добиће по 60 милиона динара. За непуне две године формиране су 474 нове задруге, и до данас је за њих издвојено

око 1,7 милијарди динара подстицајних средстава – нагласио је Кркобабић у Градашници.

Из буџета града Лесковца на име подстицаја примарне пољопривредне производње издвојено је око 71,7 милиона динара, рекао је овом приликом градоначелник Лесковца Горан Цветановић. Он је нагласио да је у току нови конкурс за субвенцију пољопривредне производње у лесковачком крају за шта ће бити издвојено око 25 милиона динара.

Т. Стевановић

Стална веза са чланством

Савез инвалида рада Србије у првих шест месеци ове године имао је изузетно широку активност, од спортско-рекреативних, културних, музичких дешавања до округлих столова и трибина, каже председник Савеза Божидар Цекић, члан Савета Владе за питања особа са инвалидитетом и члан Већа Савеза самосталних синдиката Србије.

Министар Ђорђевић и Божидар Цекић на потписивању уговора за доделу средстава за унапређење положаја ОСИ

Све те активности, наглашава Цекић, реализоване су преко пројекта СИР Србије захваљујући пре свега подршци Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, које је обезбедило финансијска средства. Пројектне активности реализоване су у градским и општинским организацијама, а у сваку су били укључени представници најмање три организације.

Од спортских надметања организована су такмичења у шаху, куглању и пикаду,

Божидар Цекић са победницима у Бољевцу

а најбољи су награђивани медаљама. Све организације које су биле домаћини такмичења, поред велике златне медаље, добиле су и по један комплет за шах и таблу за пикадо.

Поред такмичења у спорту, инвалиди рада Србије у првој половини године имали су и бројне културно-музичке активности – од наступа хорова, играчких и певачких група до драмских садржаја. У београдским општинама Савски венац, Палилула, Чукарица, Барајево, Обреновац, као и у Лесковцу, одржане су радионице сликања и плетења и шивења.

На трибинама, округлим столовима и предавањима у организацији СИР Србије најчешће теме су биле здравствена заштита, као и нови законски прописи који регулишу питања важна за особе са инвалидитетом, као што су једнакост, равноправност, запошљавање, приступачност.

– У тим активностима учествовале су организације инвалида рада из Књажевца, Алексинца, Бора, Мајданпека, Бољевца, Пожаревца, Обреновца. На свим скуповима било је присутно од 150 до 250 чланова, а поред конкретних активности, те прилике смо користили и да информисемо чланство о многим другим питањима која су битна за њих – наводи Цекић.

Одржане су и седнице Извршног и Надзорног одбора СИР Србије на којима је похваљен рад организација и председника Савеза.

У Савезу инвалида рада наглашавају да за то што им је омогућено да реализују тако бројне и разноврсне акције посебно желе да захвале Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, министру Зорану Ђорђевићу, са којим имају изузетну сарадњу, као и Биљани Барошевић, в.д. помоћника министра у Сектору за заштиту особа са инвалидитетом.

М. Ј.

НАЦИОНАЛНА СЛУЖБА ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ – ФИЛИЈАЛА КРАГУЈЕВАЦ

Инвалидима 2.000 евра за покретање посла

Незапослени који желе да започну сопствени посао могу да рачунају на финансијску помоћ крагујевачке филијале Националне службе за запошљавање. За овај вид помоћи при самозапошљавању сваке године се пријави око 300 Крагујевчана који су на евиденцији НСЗ, а ове године је одобрено 130 захтева.

На подршку могу да рачунају незапослени који су претходно завршили неку од обу-

ка у организацији НСЗ, а добијена средства, уз обавезу да раде најмање годину дана, могу да искористе и за плаћање доприноса. Статистика каже да на тржишту успева да опстане 70 одсто оних који су на овај начин покренули посао.

Највише се пријављују лица млађа од 30 година, а износ финансијске помоћи зависи од статуса незапосленог. Сви заинтересовани могу да рачунају на минималан износ

од 200.000 динара. Сума од 220.000 динара намењена је лицима која су пре пријављивања на евиденцију незапослених била проглашена технолошким вишком, а особама са инвалидитетом које желе да започну посао намењена је финансијска помоћ у износу од 240.000 динара.

У Крагујевцу је тренутно без посла око 18.000 људи, што је за око 6.000 мање него пре пет година.

Г. О.

НОВИХ СТО МИЛИОНА ДИНАРА ЗА ПОЉОПРИВРЕДНИ СЕКТОР У АП ВОЈВОДИНИ

Аграр у врху приоритета Покрајине

Почетком јула уручено је 40 уговора корисницима који су остварили право на средства по две конкурсне линије Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство у укупној вредности од 100 милиона динара – за набавку нове опреме за производњу вина и ракије и за опрему за производњу меса и млека. Уговоре су уручили Ђорђе Милићевић, потпредседник Покрајинске владе, и Вук Радојевић, покрајински секретар за пољопривреду, водопривреду и шумарство, у винарији „Ђурђић“ у Сремским Карловцима, која је корисник подстицајних средстава.

За производњу вина и ракије додељено је 33 уговора укупне вредности 80 милиона динара, док је са укупно 20 милиона динара финансирана набавка опреме у седам месара. Више од половине инвестиција по ове две прерађивачке конкурсне линије обезбеђено је из покрајинског буџета, преко Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство, док су остатак обезбедили корисници.

– Аграр је у врху приоритета Покрајинске владе у протекле три године, а тако ће бити и убудуће. О томе говори читав сет мера у области пољопривреде које су до сада реализоване, као и нове мере које су усмере-

Корисници приликом потписивања уговора

не на набавку нове и савремене опреме и техничко-технолошко осавремењавање у пољопривреди – истакао је овом приликом Милићевић и додао да ће то користити како самим произвођачима који ће више приходовати од своје делатности, тако и буџету Србије и АП Војводине.

Ресорни секретар Вук Радојевић рекао је да су ове конкурсне линије по којима су додељена средства веома значајне, јер су везане за прерађивачки сектор где се ствара додатна новостворена вредност и где

прерађивачи могу да валоризују свој труд и рад од примарне производње. Нагласио је и да је у АП Војводини протекле три године инвестирано више од 140 милиона динара у набавку нове опреме за 24 млекаре и 20 месара. Када је у питању улагање у вински сектор, који је од 2017. године препознат кроз мере Покрајинске владе, до сада је са 188 милиона динара финансирана набавка нове савремене опреме у 50 винарија широм Војводине.

М. Мектеровић

У ДОБРИНЦИМА ОДРЖАНА ДЕВЕТА БОСТАНИЈАДА

Лубеница од 21,8 килограма

У Добринцима, селу у румској општини, 21. јула је одржана 9. „Бостанијада“, на којој су проглашени најкрупнији и најслађи плодови и организоване забавне игре за мештане.

Најтежу лубеницу од 21,8 килограма произвео је Живко Борковац (на слици), друго место је освојио Драган Вукајловић, а треће Лара Ристовић.

– Многи проблеми су пратили производњу, али смо на крају задовољни продајом и ценом. То је породични бизнис, у који су укључени и супруга и син. Некада су родитељи продавали бостан у Сплиту и Бањалуци, а ми данас све код куће. Боље је него претходних година, али, ипак, није лако, јер бостан хоће да му кажете и добро јутро и лаку ноћ – истиче Живко Борковац.

У разговор се укључио и бостанџија Бранко Стојковић.

– Године од 1985. до 1990. биле су ударне за бостан. Од рода са два катастарска јутра лубеница и једног јутра диња куповали смо ауто, трактор и доводили молере у кућу. Памтим деведесету годину када је у мојој малој улици од бостана купљено 18 трактора – каже Бранко.

Бостан је некада производило готово свако домаћинство у селу, а ове године је било тек тридесетак хектара.

Када је о дињама реч, прво место за најтежу (6.300 грама) освојио је Драган Орловић, друго је припало Лазару Гагићу, а треће Жики Бошковићу.

Жене из Шимановаца, Деча, Јакова, Доњег Товарника, Бољеваца и Добринца такмичиле су се у мешењу штрудле. Најлепшу, са маком, направила је Верница Видицки из Деча, која поручује да је за добру штрудлу најважнија љубав која се унесе у тесто.

По традицији, неколико екипа је кувало паприкаш, као што се то некада радило у пољу док се чувао бостан. И деца су имала своју забаву у брзом једењу лубеница и дувању брашна из тањира.

Г. Вукашиновић

Отворена сушара „Наше зелено поље”

Удружење инвалида церебралне и дечје парализе Ужице у августу прошле године основало је предузеће за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом „Наше зелено поље”.

Иницијатива за оснивање предузећа покренута је још 2016. на предлог града Ужица, Удружења инвалида церебралне и дечје парализе Ужице и Регионалне развојне агенције „Златибор”, с циљем да се ангажују и запосле ОСИ, као и да се посредно и непосредно побољша њихов положај.

Седиште предузећа је у Севојну, где се у просторијама Бизнис инкубатор центра налази хала у којој се обавља делатност. Закуп и фиксне трошкове за халу од 2017. субвенционише град Ужице као начин подршке и подстицаја.

– Закон предвиђа да сва предузећа у овој форми имају основну делатност регистровану као „остала социјална заштита без смештаја”. Што се практичне делатности тиче, бавимо се прерадом, односно сушењем и паковањем производа од сушеног воћа и њиховом продајом, уз опцију услужног сушења за трећа лица – каже Чедомир Цицовић, директор предузећа „Наше зелено поље”.

Средства за оснивање предузећа, наставља Цицовић, обезбеђивана су периодично, углавном из донација. У јуну 2016. Министарство правде им је

обезбедило средства за набавку сушаре, магацинске ваге и пакета виšekратне амбалажне опреме. Део опреме је обезбеђен путем програма „Старт смарт” који је прошле године финансирала ЕУ, да би крајем прошле и почетком ове године био реализован још један пројекат набавке опреме који је подржала Турска агенција за развој и сарадњу – ТИКА. У предузеће је из разних извора (донаторских, односно пројектних средстава, подршке града Ужица, али и из сопствених средстава Удружења) од 2016. године до данас уложено око 60.000 евра.

– Тиме није завршено потпуно техничко-технолошко опремање. Оно што нам највише недостаје јесте адаптација простора и куповина намештаја (средстава за рад) како бисмо могли да применимо НАССР стандард. Тај стандард би нам омогућио и наступ

Позитивна атмосфера међу запосленима

на иностраном тржишту, за шта већ постоји интересовање, али и на делу домаћег тржишта. Управо то нам је инвестициони приоритет за ову годину. Та инвестиција процењена је на око 40.000 евра чиме би се заокружило улагање у предузеће на овом нивоу развоја – додаје Цицовић.

Засад је у предузећу запослено пет особа са инвалидитетом, али како се тржиште буде ширило, у плану је да се запосли већи број радника. У складу са законом, ангажована су и три стручна радника (психолог, социјални радник и технолог, односно инструктор практичне наставе), који нису особе са инвалидитетом.

– Коментари и утисци особа са инвалидитетом су најпозитивнији, с обзиром на то да радно ангажовање за њих значи егзистенцију, али и осећај потврђене вредности, повећаног самопоуздања и наравно радне инклузије, што

уистину јесу они фактори који се не могу исказати нити измерити новцем. Приметно је да смо препознати као потенцијал за запошљавање и да нам се у протеклих годину дана јавља знатан број ОСИ које желе да раде – објашњава наш саговорник.

Капацитет сушаре је до 1.000 килограма сировине, зависно од врсте воћа. Поред производа које сада имају у понуди (сушена шљива, мусли од црвеног воћа – малине, јагоде, црвене рибизле и овсене пахуљице и чипс од јабуке), у плану је проширење асортимана. За сада се производи пласирају само у мале локалне продавнице, а до краја године требало би да се отвори мања продавница у згради Удружења. У току су преговори са неколико већих продајних ланаца, а за то је кључни фактор управо примена НАССР стандарда.

Драгана Росић

ШЕСНАЕСТИ ARS TIMACUM У СВРЉИГУ

Слике као трајна успомена

Почетком јула у Сврљигу је одржана 16. ликовна колонија Ars Timacum, културна манифестација међународног карактера. Учествовало је 19 сликара из Србије, Македоније и Бугарске. Домаћин уметницима, и организатор манифестације, био је Центар за туризам, културу и спорт Сврљиг чије просторије су постале сликарска радионица. Тих дана организовани су излети по околини Сврљига где су уметници у прелепој природи прикупљали инспирацију.

Јелена Трифуновић, председница општине Сврљиг, каже да уметници сликају природу, разне мотиве који остају трајна успомена, слика-запис.

– Наши потомци тако могу да виде и запамте какав је Сврљиг био некада. Зато општина, као покровитељ, помаже и улаже у овакве манифестације – прича Трифуновићева.

Захваљујући колонији, формиран је ликовни фонд од око 360 слика, права оаза уметности, али оне још чекају музеј о коме се годинама прича. Колонија је изне-

дрила и нове уметничке душе из самог Сврљига а дела настала на овој манифестацији су нераздвојни део савремене српске ликовне уметности.

С. Ђорђевић

ОДРЖАН ЧЕТРНАЕСТИ ИНТЕРНАЦИОНАЛНИ КАРНЕВАЛ У ЛЕСКОВЦУ

Лепотица и звер најбољи

Четрнаести, традиционални међународни карневал у Лесковцу окупио је 36 карневалских група са око хиљаду учесника из земље и иностранства. Ове године први пут на лесковачком карневалу биле су плесне групе из Египта и Индонезије. „Карневал Лесковац 2019“ окупио је и 17 дечјих карневалских група на јубиларном, десетом дечјем карневалу у овоме граду.

Карневал је почео наступом најмлађих, дечице из лесковачких вртића, кроз радионице маски, уследио је карневал кућних љубимаца и фестивал ватре, и још много тога у четвородневном програму на лесковачком главном шеталишту Широка чаршија.

За све учеснике овогодишњег карневала градоначелник Лесковца Горан Цветановић

Карневалска група из Тивта најуспешнија

приредио је пријем у градској кући, а пријем је организован и у седишту Јабланичког управног округа у Лесковцу. Осим гледалаца из Србије, овогодишњи карневал је окупио и посетиоце из суседне Бугарске и Северне Македоније.

По оцени организатора, Туристичке организације Лесковац – ТОЛ, овогодишњи карневал по

лепом летњем времену испратило је више од 200.000 гледалаца. Стручни жири карневала, који су углавном чинили функционери међународне карневалске организације „FECC“ у Лесковцу, прогласио је карневалску групу из Тивта (Црна Гора), за најбољу у перформансу „Лепотица и звер“. Најбољу кореографију међу сениорима

имала је „Авангарда“ из Лесковца. Лесковчани су овом приликом имали и најбоље урађену маску у перформансу „Карипски сан“...

Дечји карневал, који је био предигра старијем сениорском карневалу, окупио је малишане и школарце из Србије, Бугарске и Северне Македоније. По оцени жирија, најбољи су били Лесковчани из плесне школе „Step by step“. Најбољу карневалску маску имали су школарци из лесковачке ОШ „Вук Караџић“ а најбољу плесну кореографију имала је група „Данделион“ из Лебана.

На лесковачком карневалу који се завршио велелепним ватрометом у раним јутарњим сатима 7. јула, запажено учешће имали су и припадници трећег доба, увек весели и пуни енергије.

Т. Стевановић

ОКО 350.000 ПОСЕТИЛАЦА НА МЕЂУНАРОДНОМ ВРЊАЧКОМ КАРНЕВАЛУ

Богат програм ни киша није омела

Према подацима Туристичке организације Врњачка Бања, једну од највећих туристичких манифестација у Србији, Међународни врњачки карневал, ове године посетило је више од 350.000 људи, углавном младих, који су уживали у богатом и садржајном програму, са више од 70 дешавања.

После свечаног отварања, на платоу код популарног Врапца одржан је карневалски спектакл око 2.000 учесника сврстаних у 27 карневалских група из Бразила, Перуа, Мексика, Кубе, Турске, Чешке и других држава. Врњчани и њихови гости уживали су у концертима Лепе Брене, Марије Шерифовић, Дејана Петровића и Биг бенда, Иване Селак, групе Валентино и других извођача. У пратећем програму изведене су дечје позоришне представе, изложбе, одржано је и такмичење у параглајдингу, стреличарству, карневалска трка и модна ревија.

Директор Туристичке организације у Врњачкој Бањи, Иван Трифуновић, презадовољан је посетом и програмом карневала. Каже да ни киша није успела да растера учеснике и посетиоце. Захвалио је свима на

учешћу и позвао их да и идуће године буду заједно и да уживају на овој јединственој манифестацији. Он је захвалио на подршци и помоћи и општини Врњачка Бања и спонзорима.

Д. Ивановић

Надметање за памћење

Општинско удружење пензионера Баточина почетком јуна је било организатор IV културно-спортских сусрета Шумадије – Баточина 2019.

Учеснике сусрета поздравио је председник општине Здравко Младеновић, а саме сусрете отворио је проф. др Андреја Савић, председник Савеза пензионера Србије.

Надметања су одржана на спортским теренима ОШ „Свети Сава“ у Баточини, а такмичари су се борили у шест дисциплина (у брзом ходању, фудбалу, кошарци, пикаду, стрељаштву и шаху).

Поред пријатељског дружења и размене искустава у вези са радом и активностима пензионера по удружењима, остварени су и запажени спортски резултати.

Прво место у генералном пласману освојила је екипа Аранђеловца, друга је била екипа домаћина – Баточине, а треће место је припало екипи Топола 2. Следе екипе Лапова, Раче, Крагујевца и Кнића.

За остварене екипне резултате подељени су пехари, а за учеснике по дисциплинама медаље. Пехаре је уручио Момчило Вуксановић Брада, потпредседник Савеза пензионера Србије, а медаље за остварене пласмане Велимир Веља Миличић, представник Покрета трећег доба Србије.

За учешће и помоћ организацији Олимпијаде и за допринос афирмацији Покрета

Окупљање такмичара

трећег доба Веља Миличић је уручио Драгану Тодоровићу, председнику Општинског удружења Баточина и Организационог одбора Сусрета, златну плакету и хвалодар.

Прелазну заставицу културно-спортских сусрета Шумадије будућем организатору сусрета, Општинском удружењу пензионера Топола, уручио је Драган Микић, председник Окружног одбора Савеза пензионера Шумадије, иначе идејни творац Културно-спортских сусрета Шумадије.

Председник пензионера Баточине, Драган Тодоровић, захвалио је свим учесницима овогодишњих сусрета на пријатељском и

срдачном дружењу и честитао им на постигнутим резултатима. Посебно је захвалио председнику општине Баточина Здравку Младеновићу на подршци коју им је исказао, као и проф. др Андреји Савићу, председнику Савеза пензионера Србије, на личном присуству овим сусретима, које је и отворио.

Он је такође захвалио на признањима које је Баточина добила за допринос афирмацији Покрета трећег доба Србије, као и директорки школе која је уступила терене за надметање на високом нивоу и ангажовала професоре за суђење.

Д. Тодоровић

У ИНЂИЈИ НАДМЕТАЊЕ ОПШТИНСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА ИНВАЛИДА РАДА

Регионално спортско такмичење

Општинска организација инвалида рада Инђија, на челу са председником Славком Рогичем, била је недавно успешан домаћин спортског такмичења општинских организација инвалида рада Срема. Како јавља Дејан Пашић, председник Одбора за спорт и рекреацију у ООИР Инђија, ова спортска манифестација окупила је више од 60 такмичара и гостију из седам мешовитих екипа из општинских организација Руме, Сремских Карловаца, Сремске Митровице, Старе Пазове, Беочина, Инђије и МО Бешке.

Стана Свиларов, председница Савеза инвалида рада Војводине, пожелела је успех такмичарима који су се надметали у пикаду, бацању металне плочице и висећој кугли.

Представници седам екипа из Срема

Најуспешнији су добили пехаре и медаље које им је уручио Славко Рогич.

Прво место у висећој кугли освојила је екипа домаћина

ООИР Инђија, најбоља у пикаду била је екипа ООИР Сремски Карловци, као и у бацању металних плочица. У појединачној конкуренцији најбољи у пикаду

био је Живан Васић из Сремских Карловаца, у плочицама такође Карловчанин Драгиша Аћимовић, а у висећој кугли Ђорђе Којчин из Инђије. **М. М.**

ОХРАБРУЈУЋА САЗНАЊА О БОЛЕСТИ СТАРИЈЕГ ЖИВОТНОГ ДОБА

Деменција није суђена

Здрав начин живота може у знатној мери да смањи ризик, чак и тамо где постоји генетска предиспозиција

Кад је здравље, односно болест у питању, правило је да нема правила. Ни за један исход не може се никад стопостотно гарантовати, било да је реч о свакодневним или изузетним случајевима. Као када се нечија банална дијагноза покаже озбиљном или чак фаталном или, обрнуто, када

ске склоности. Значи, чак и ако сте забринути због породичне историје, наше истраживање показује да то није пресудно. То је заиста охрабрујуће”, изјавио је др Луелин за Би-Би-Си.

Његова сарадница и коауторка др Елзбиета Кузма, описујући резултате као „узбудљиве”, рекла је да је ово први пут да се показало како се може деловати против наследног ризика деменције. И то једноставно. Променом животних навика.

Истраживањем је обухваћено близу двеста хиљада људи од 64 године и старијих који су праћени осам година. На почетку студије били су подвргнути генет-

овог што је поменуто и свакако још много више. А то се видело и у завршним анализама. Код особа са високом наследним ризиком и немарним животом, од деменције је од хиљаду људи оболело 18, а тамо где је постојао исти висок ризик, али и у исто време и брига о здрављу, вођење рачуна о исхрани, вежбама, било је видно мање оболелих, 11 од хиљаду особа.

Ово је само једна од најочигледнијих статистичких операција, а урађене су и многобројне унакрсне комбинације. На пример, кад је у питању стил живота, особа са најнездравијим склоностима има за 34

ма за смањење ризика когнитивног пропадања и деменције.

И у документима СЗО сусрећемо се са истим појмовима и решењима. Па тако читамо да се ризик може смањити редовним физичким вежбама, избегавањем пушења и алкохола, контролом телесне тежине, одржавањем нормалног крвног притиска, холестерола, јер све у свему, „оно што је добро за срце, добро је и за мозак”.

Смернице су намењене људима на терену да упуте пацијенте шта сами могу да предузму да спрече или успоре когнитивне сметње, али истовремено могу да буду корисне владама и кре-

Ризици у процентима

У настанку болести улогу игра велики број фактора, а чак 35 одсто спада у групу „промењивих”, на које се може утицати. У извештају који је својевремено објавио британски медицински часопис „Лансет” ти су ризици наведени овим редом у процентима:

губитак слуха у средњем добу (9 одсто), недовршено средње образовање (8), пушење (5), депресија (4), физичка неактивност (3), социјална изолованост (2), висок крвни притисак (2), гојазност (1), дијабетес типа 2 (1).

Високо место образовног нивоа као значајног фактора објашњава се такозваним когнитивним резервама које одржавају функционисање мозга и у каснијем добу, упркос променама насталим услед година. Зато се сматра да учење кроз цео живот има кључни значај јер доприноси допунским резервама у мозгу и самим тим одржава виталност.

се болесник са безнадежним изгледима срећно опорави.

„Гаранције не постоје”, није пропустио да напомене др Дејвид Луелин, британски научник са Универзитета у Екстеру, говорећи о резултатима вишегодишње студије о деменцији, објављеним средином јула у журналу Америчке медицинске асоцијације.

„Нажалост, можете да живите као светац, да се придржавате свих правила здраве исхране и живота, и ипак оболите. Али, животни стил мења степен вероватноће. Наши налази сугеришу да је могуће здравим начином живота смањити ризик од деменције за трећину, без обзира на постојање генет-

ским тестовима и код сваког је установљен ниво ризика. Истовремено, анализиран је појединачно начин живота испитаника у четири категорије – физичке вежбе, исхрана, алкохол и пушење – и према томе одређиван степен здраве егзистенције.

Здрав живот, како је наведено, подразумевао би непушење, затим не више од кригле пива дневно, два и по сата вежби недељно и балансирану исхрану, што значи најмање три оброка воћа и поврћа дневно, рибу два пута недељно, а црвено месо и месне прерађевине сасвим ретко.

Нездраве навике није потребно описивати, све супротно од

одсто већи изглед да оболи него поборник здравог живота.

На малом узорку све ово не мора да остави јак утисак, али како каже Фиона Гарагер из британског Друштва Алцхајмера, „у околностима да свака три минута једна особа у Великој Британији оболи од деменције, откриће како ризик може да се умањи је од виталног значаја”.

Резултати истраживања представљени су средином јула на међународној конференцији Удружења Алцхајмера у Лос Анђелесу, а случајно или не, временски се поклопило са тек издатим новим смерницама Светске здравствене организације (СЗО) посвећеним напори-

аторима политике у стварању дугорочних пројеката за промовисање здравог стила живота.

Јер, све се враћа на почетак и чињеницу да гене не можемо да мењамо, али зато свакодневно имамо изборе око тога шта једемо, како живимо, како проводимо време, колико често шетамо или вежбамо, шта читамо, имамо ли воље да стално учимо и нешто ново сазнајемо.

Гени остају наши, али са свим што чинимо, ми се мењамо, мењамо квалитет живота и захваљујући томе можемо да предупредимо или модификујемо оно што смо добили у наслеђе.

Д. Драгић

Четири пута по 8.000 дана

Друштвени и економски феномени које доноси стално продужавање очекиваног животног века помно се проучавају на најугледнијим светским универзитетима

У последњих сто година човечанство је добило највећи поклон у својој историји: просечан очекивани животног век продужен је за око три деценије!

Ово, као и све друго, није додуше равномерно распоређено, али је нова планетарна реалност која се све помније проучава на водећим светским универзитетима. Један од најпознатијих, Масачусетс институт за технологију (МИТ), има тако и „ЕјџЛаб“ (лабораторију старости), где стручњаци разних профила под микроскоп стављају друштвене, економске и, наравно, медицинске феномене, које доноси све већи број сениора на свим меридијанима.

Једно од основних питања на које се ни тамо не даје прецизан одговор јесте – кад почиње старост. Пре свега зато што мера за то није само број година, већ пре свега субјективни осећај. Лакше је, наиме, прецизирати кад детињство прелази у младост, а младост у „средње доба“. Могло би се рећи да је међаш и пензионисање, јер престанак радног века доноси веће промене него његов почетак.

Оно што је, међутим, непобитна чињеница јесте да сви старимо. То се дуго дешава полако, а онда одједном констатујемо да више нисмо оно што смо некад били и да више не можемо оно што смо некад могли.

У поменутој „лабораторији старости“ при МИТ-у, младима који желе да искусе како је то бити стар на располагању је специјално одело, у неким елементима слично оделу

космонаута, које омогућава да се физички осети „терет година“.

Та опрема, између осталог, садржи наочаре које светлости дају жућкасту нијансу, што симулира старење очију, стезнике око лактова, колена и рамена који еластичност младости претварају у крутост старости, специјалне рукавице које умањују покретљивост прстију и слично.

У тој опреми оно што се са лакоћом обавља током највећег дела живота – једноставни потези као што је узимање чаше са полице – захтева не само физички напор, него и менталну концентрацију: све је успорено, што производи осећај немоћи и крхкости. Дакле, оно што је основна одлика старости.

Професор Џозеф Коглин, оснивач и директор „ЕјџЛаба“, конструисао је занимљив математички модел који би се могао назвати „четири пута 8.000“. Од рођења до 21. године, када се стварно улази у свет одраслих, протекне око 8.000 дана. Од тада па до „кризе средњег доба“ још толико, као и од средине 40-их па до 65, када се углавном завршава радни век.

Данас, када неко наврши 65, према професору Коглину, има 50 одсто шанси да поживи до свог 85. рођендана, а тих, завршних 8.000 дана су предмет његових истраживања, с циљем да се они, са свим ограничењима која доноси старење, осмисле на благодет појединца и друштва у целини. Део својих сазнања Коглин је изложио у књизи „Економија дуговечности“. Главна његова теза је да је живот већ продужен али да додатним годинама још није дат пун смисао, односно да још нема свеобухватног одговора на суштинско питање у овом погледу: како да живимо дуже, а останемо (релативно) млади.

Према Коглину, почетна погрешка у разумевању старости је у чињеници да је њена дефиниција превише заснована на биоло-

шким процесима, што је подлога за стереотип да су стари људи неспособни за рад, слаби и болесни, а уз то и одбојни према новим технологијама, што се све неповољно одражава на друштво и на економију.

Кад је о овом последњем реч, главна порука је да бизнис који је окренут услугама и производима за сениоре данас прави кључну грешку тиме што их више третира као пацијенте него као купце и клијенте. Оно што је утврдио, то је да је осмишљавање и промоција нових производа намењених старима „сигуран пут до пословне пропасти“, због просте чињенице да стари људи једноставно не желе да купују оно што их подсећа (и што потврђује) – да су стари.

Другим речима, у реду су рекламе за храну и опрему за бебе, али нико неће да купи нешто што свима другима поручује да је неко специјалан само зато што је навршио одређени број година, то јест нешто што га обележава као старог. Сениори тако радије купују апарате за појачање слуха који личе на слушалице које данас стално носе тинејџери, него оне који су недвосмислено „старачки“.

Грешка је и уверење да стари не воле нове информатичке технологије, али истина је да не прихватају само оне са компликованим оперативним системима. Доказ за то је да су „паметни“ мобилни телефони подједнако популарни и међу младима и међу седима. У Јапану су такође прихваћене високо технолошке играчке „за дружење“ – вештачке куце и маце које лече усамљеност.

То не значи да старима нису потребни посебни производи и услуге. Ствар је међутим у томе како су „упаковане“. У Америци, на пример, све је у еуфемизмима: важно је да нешто лепо звучи и да не удара на его корисника. Отуда, тамо не постоји ни појам „старачки дом“, већ само „установа за живот уз помоћ“.

М. Бекин

АКТИВ ЖЕНА СВРЉИГ ОТВОРИО ИЗЛОЖБУ ДОМАЋЕ РАДИНОСТИ

Етно соба – туристичка разгледница

Удружење за неговање традиције – Актив жена Сврљиг недавно је у центру Сврљига опремило Етно собу домаће радиности која представља лепу туристичку разгледницу сврљичког краја. Удружење тако остварује зацртани циљ – чување традиције и обичаја, израда ручних радова од вуне, плетење, везење, хеклање, а све зарад бржег развоја туризма, каже Севдија Ивковић, председница сврљичког Актива жена. Отварању изложбе присуствовао је Мирослав Марковић, директор Центра за туризам, културу и спорт Сврљиг, а поставку је обишла и председница општине, Јелена Трифуновић, која свесрдно подржава све напоре удружења.

Мирослав Марковић истиче да је Етно соба право освежење и на правом месту, где туристи могу да сврате и купе нешто из богате понуде. Марковића посебно радује што се и млади интересују, уче занате својих бака и прабака.

Чланице удружења су свестране. Зимус су организовале прела, плеле чарапе, капе, рукавице... Изложено је и доста везених ствари – пешкири, кошуље, сврљичка народна ношња. Актив удружења чува ове занате од заборавља, а Сврљиг има доста манифестација кад посетиоци могу да виде предмете изложене у Етно соби.

Чланице Актива жена наступају и на разним манифестацијама. Тако је недавно у Нишкој бањи,

у такмичењу у предењу вуне Севдија освојила треће место. У селу Округлица организована је ускршња манифестација Лазарева субота – Врбица. Учествовале су и на манифестацији Хлеб наш насушни у Пирковцу и освојиле прво место у мешењу обредног

хлеба. Биле су у Алексинцу, Нишу, Књажевцу. Ове жене, потковане занатом, традицијом и обичајима, труде се да науче и младу генерацију и припреме наследнике који ће да негују обичаје и традицију сврљичког поднебља.

С. Ђорђевић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА КИКИНДА

Испраћај у другу пензију за памћење

Велизар Силвестер (у средини)

Велизар Силвестер, донедавно председник Удружења пензионера кикиндске општине, морао је да се повуче са те функције због нарушеног здравља, пре истека петог узастопног мандата. Њега је заменио Милан Периз, професор физичке културе у пензији, који је изабран за вршиоца дужности председника Удружења до редовних избора до године.

Испраћај Силвестера у другу пензију, како је названа свечаност приређена поводом тога, остаће упамћен. Овај догађај који је започео песмом „Дошли смо са разних страна“ потврдио је приврженост и пријатељство његових колега из петнаестак организација. Предводили су их Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине, и Велинка Накрајкућин, директорка кикиндске филијале Фонда ПИО.

Са поклоницама и жељама за дуг живот сјатили су се челници пензионерских организација из Земунa, Сремских Карловаца, Апатина, Бечеја, Сомбора, Новог Сада, Суботице, Радине, Новог Милошева, Беле Цркве, Клуба пензионера Електродистрибуције Београд и Асоцијације сениора из Темишвара. Признања и честитке стигли су и од Градске управе Кикинде.

Уследио је потом пригодан програм КУД „Сунчана јесен“ које успешно ради од 1972. године у саставу Општинског удружења пензионера у Кикинди, одакле је и потекао предлог за први мандат Велизара Силвестера за председника Удружења.

А слављеник, како је и обећао, често свраћа у Дом пензионера и помаже искусним саветима.

С. Завишић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ЗЕМУН

Социјални моменат најважнији

Удружење пензионера Земун основано је 1946. године и чланске карте поседује око три хиљаде пензионера. Најзначајнија активност у протеклом периоду одвијала се на реновирању дотрајалог санитарног чвора и кречењу просторија. Вредност радова износила је милион и по динара а велику финансијску помоћ пружила је општина Земун.

– Објављена је коначна ранг листа за бесплатан опоравак у бањама Србије. Поред тога, склопили смо уговоре о пословној сарадњи са низом природних лечилишта, тако да наши пензионери могу под повољним условима користити њихове услуге. На редовне цене уживамо попуст 10-15 посто и цео аранжман се може платити у више рата – каже председник удружења, Шпиро Безбрадица, и наглашава да је стотину пензионера већ боравило у Пролом и Луковској бањи. Земунци су имали прилику да оду на једнодневни излет на „Сланинијаду“ у Качарево и у манастир Каону.

Социјални моменат је врло битан у раду удружења. Како каже секретарица удружења Гордана Алексић, фонд солидарности броји око 200 чланова и они могу рачунати на новчану позајмицу у износу просечне пензије, која се враћа у више месечних рата. Удружење има уговорену сарадњу са приватном клиником из Земунa где чланови, са попустом, могу да користе медицинске услуге.

М. Ашковић

Одушевили концертом у Власотинцу

Градски хор „Рузмарин” из Лесковца (на слици) постоји дуже од 35 година, а овај вредни јубилеј прославио је прошле године великим концертом под називом „Под сјајем звезда”. На репертоару имају староградску и стару српску музику. „Рузмарин” негује и духовну музику са којом је наступао у манастиру Каково, једном од метоха Хиландара.

– У „Рузмарину” су тренутно окупљени чланови старости од двадесет до седамдесет година, што чини веома леп спој младости и искуства – каже Драган Цакић, председник Градског хора.

Хор наступа не само у Лесковцу, него и у другим градовима широм Србије, посебно на манифестације „Лето у Власотинцу”.

– Традиционално, имамо добру сарадњу са Културним центром у Власотинцу и радо

наступамо. Овде, у дворишту, предиван је амбијент за наступе, добре су техничке могућности. Уз одлично гостопримство домаћина, то је гаранција да ће се наша сарадња наставити – каже Драган Цакић.

Концерт у Власотинцу одушевио је посетиоце. Планирају да репертоар обнове новим

песмама, како кажу, да не би досадили публици. Хор је добио нове певаче, али су и даље отворена врата за будуће чланове који воле музику и умеју да певају. То је једини услов, а године доносе само – искуство. Зато су овде радо виђени сви – од најмлађих до најстаријих.

Д. Коцић

СПОРТСКО ТАКМИЧЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА У ЗРЕЊАНИНУ

Припрема за Олимпијаду трећег доба

Градско удружење пензионера (ГУП) Зрењанин, које броји око 8.000 чланова у 30 месних организација, недавно је успешно организовало Општинско спортско такмичење пензионера. Око 80 пензионера, који су чинили тимове из 14 месних организација ГУП-а и две екипе Црвеног крста, такмичило се у пикадо, бацању металне плочице и висећој кугли.

Председник Градског удружење пензионера Зрењанин, Славко Шућуровић, истакао је значај ове активности за чланове.

– Овај догађај је за нас пензионере од изузетне важности не само због пропагирања спорта и здравог живота, него и што ће нам послужити као припрема за Олимпијаду трећег доба која ће се одржати у септембру у

Обраћање Славка Шућуровића приликом проглашења победника

Врњачкој Бањи – навео је Шућуровић.

На крају манифестације подељени су пехари и медаље најуспешнијим екипама и појединцима. Прво место у генералном пласману освојила је екипа МО Мужља, друго место екипа Црвеног крста Мужља, док је треће место освојила

екипа војних пензионера Зрењанин.

Најуспешнији такмичар био је Карољ Салма из екипе Мужље, који је освојио прва места у дисциплинама пикадо и бацање металне плочице, док је Ана Губић из екипе Црвеног крста Мужља освојила прво место у висећој кугли. **М. Мектеровић**

МИНИ ОЛИМПИЈАДА ПОКРЕТА ТРЕЋЕГ ДОБА Фестивал уметности и кулинарства

Под окриљем Удружења пензионера Нови Београд, а у оквиру Мини олимпијаде Покрета трећег доба, одржан је завршни такмичарски фестивал уметности, стваралаштва и кулинарства.

– Готово сви месни одбори су учествовали у квалификацијама, укупно се пријавило око 80 пензионера и још толико је незванично изложило своје рукотворине и креације, што довољно говори о заинтересованости наших најстаријих суграђана за овај вид активности – речи су Павла Лучића, председника Удружења пензионера Нови Београд. Он наглашава да је око 500 пензионера пропратило и подржало Мини олимпијаду Покрета трећег доба.

За финале које је одржано 22. јуна квалификовало се 25 учесника.

– Имали смо читаву лепезу стваралаштва и умећа наших чланова: слике израђене у воденој и темпера техници, графике, таписерије, бојење на свили, израде бижутерије, кулинарство и др. – каже Лучић.

Прво место освојила је Бранка Стојановић, која се представила старим српским везом и кулинарским специјалитетима од пре једног века. Вера Зечевић је приказала специјалне креације из кулинарства и за то јој је припало друго место, док је трећепласирана Ђурђа Недељковић задобила наклоност жирија израдом и обликовањем ситних колача. Прве три такмичарке су награђене пехарима и дипломама, док су сви „олимпијци” добили специјалне плакете. За уложени труд и приказано умеће сви учесници су награђени једнодневним излетом на Рајац.

М. Ашковић

АРАНЂЕЛОВАЦ

Вече за незаборав

У оквиру традиционалне туристичке манифестације Улица насмејаних лица, на препуном градском тргу у Аранђеловцу одржана је занимљива музичка приредба. Учествовали су најмлађи чланови плесног студија РМП и хор и плесна група Удружења пензионера општине Аранђеловац, а распон њихових година био је од три до осамдесет. Изведено је више модерних и традиционалних садржаја па је и публика врло активно учествовала у програму. То је и био циљ организатора – да ово заједничко дружење прерасте у праву журку уз песму и игру. Општем утиску допринело је и изузетно пријатно време. У најкраћем, било је то вече за незаборав.

М. М.

ПИРОТ

Сусрет бивших учитеља

Дирљиво је било присуствовати сусрету 29. генерације Учитељске школе у Пироту на обележавању шездесет година матуре. Окупили су се некадашњи матуранти Учитељске школе из Београда, Ниша, Лесковца, Бабушнице, Зајечара, Беле Паланке, Бора... Данас осамдесетогодишњаци седих глава имали су шта да причају једни другима. Многи од њих су после дипломирања били распоређени да учитељују по забитим селима пиротског и лужничког краја, али и по селима источне Босне и Баната.

Због показаног одличног успеха у школи, свих 45 ученика ове генерације били су месец дана на изградњи Аутопута братства и јединства у Словенији. Многи од њих вратили су се са ударничком значком. Велики број наставио је усавршавање, неки су постали чак академици... Дипломци ове генерације ретко су мењали свој позив, али никада нису заборавили да су у основи учитељи. На скупу у Пироту слављеници су посетили Учитељску школу и подсетили се ученичких дана.

С. П.

МЕДВЕЂА

Обележили свој дан

Пригодним скупом и уручењем захвалница, Удружење пензионера општине Медвеђа обележило је дан оснивања.

– Неколико пензионера се пре 43 године удружило и од тада је удружење стално нарастало. Данас смо дошли до завидне цифре од 950 чланова – казао је Миладин Шарац, председник Удружења пензионера општине Медвеђа.

На свечаности је наглашено да је захваљујући локалној самоуправи удружење остварило бројне погодности. Између осталог, за чланове је обезбеђен бесплатан превоз на територији општине Медвеђа. И сарадња са Домом здравља у Медвеђи је одлична што доприноси доброј здравственој заштити пензионера ове разуђене општине.

– Удружење пензионера има своје представнике и у Општинском већу и у Скупштини општине, што омогућује да се јасно и гласно чује ваш глас. Волим да говорим о младима, али и пензионери у нашој општини имају посебан значај – истакао је председник општине Медвеђа, Небојша Арсић.

Д. К.

ГЦ СУБОТИЦА

Прославили рођендан

Крајем јуна, тачније на Видовдан, у Геронтолошком клубу „Центар 1“ обележен је рођендан Геронтолошког центра Суботица. Давне 1979. године, односно пре тачно 40 година, отворен је клуб „Центар 1“, који је био први отворени клуб при Геронтолошком центру, након ког су се отварали и остали клубови.

После шест месеци радова, завршено је реновирање и клуб „Центар 1“ је свечано отворен. Црвену траку су пресекли директор Геронтолошког центра Суботица Ненад Иванишевић, помоћник покрајинског секретара за социјалну политику Предраг Радовић, члан градског већа задужен за област социјалне заштите и здравство Илија Ђукановић, и Наташа Алексић из градског већа задужена за област образовања, који су се и обратили присутнима.

Сходно празнику на који се ова свечаност дешавала, гости и домаћини су могли да уживају уз хор „Мироносице“ чије чланице су отпевале химну Републике Србије и песму „Видовдан“.

Г. К.

ВРАЊЕ

Нови председник

Удружење пензионера града Врања које има око три хиљаде чланова изабрало је новог председника. Сада ту функцију обавља дипломирани правник Стојче Павловић који је једногласно изабран на Скупштини удружења. Изабрана је и нова Скупштина и Извршни одбор.

Што се тиче редовних активности, почела је испорука дрва и осталих потрештина за наредну сезону. У Горњој чаршији отворен је клуб Рома. Интензивно се контактира са пензионерима у сеоским срединама. У плану је отварање клуба у Пољаници, као и обнова удружења пензионера Тулбе и наставак такмичења у спремању пихтија.

Подмладили су и фолклор (на слици), који постиже успехе у целој Србији. Председник Павловић поручује да ће се борити да пензионери не подлежу ничијим притисцима. **Р. С.**

КИКИНДА

Упознали знамења Сремског фронта

Годинама чланови Удружења пензионера кикиндске општине размењују посете са вршњацима у Растини, селу недалеко од Сомбора. Кикинджани су уобичајили да на таквим путовањима упознају и знаменитости крајева куда пролазе. Овог пута су посетили манастир посвећен архиђакону Стефану, подигнут код Сомбора (на слици). На оближњем гробљу црвеноармејаца одали су им дужну пошту. Разгледали су и експонате у Меморијалном музеју Батинске битке (Сремски фронт).

Предвиђена пловидба катамараном по Великом бачком каналу је изостала због лошег времена. Ипак, на обали канала приређен је незабораван пријем и освежење у туристичком објекту.

Дружење је настављено у Растини где је приређен традиционално топао дочек.

Локална самоуправа Кикинде обезбедила је бесплатан превоз за 54 учесника овог једнодневнoг излета. **С. З.**

ВРАЊЕ

Удружење Ђеренка

Од марта ове године почело је да ради Удружење пензионера Ђеренка, које је име добило по најпознатијој реци у Врању, а све до појаве водовода Врање је било препознатљиво по чесмама.

Удружење је отворено за све становнике Врања и околине па су његови чланови из целог Пчињског округа, а један чак из Владичиног Хана.

Формирали су фолклорну секцију, која вежба стара врањска кола два пута недељно, а једном недељно наступа. Чланице удружења негују кућну радиност, хеклање и штрикање. Од културних садржаја заступљени су поезија и рецитовање.

Просторије новог удружења налазе се у центру града и лепо су опремљене.

– Са задовољством уступамо просторије шахистима ШК Врање 1923 и Шаховском савезу Пчињског округа да овде одржавају своја такмичења – каже председник Бора Додић. **Р. С.**

ГОИР ШАБАЦ

Ткачка колонија

Од 8. до 11. јула 2019. године у Покајници на Старој планини одржана је ткачка колонија у организацији Етно мреже Србије. Учеснице – ткаље из Инђије, Сомбора, Београда, Чачка, Лознице, Новог Пазара, Лесковца и представница Шапца Верица Ђокић из Ткачке радионице „Стари занати“ ткале су на вертикалном разбоју простирку са орнаментом пиротског ћилима.

Дивно и креативно дружење инспирисало је и амбасадоре из Канаде, Холандије, Немачке, Шведске и Норвешке да седну за разбој и активно учествују у ткању.

Организација је била професионална, а заједнички састанци едукативни, поручују из Градске организације инвалида рада Шабац, захвални Етно мрежи Србије што су им указали овакву прилику. **М. С.**

XVII ФЕСТИВАЛ СТВАРАЛАШТВА СТАРИЈИХ „ЗЛАТНО ДОБА 2019“

Ове године два конкурса

П одржавајући афирмацију уметничког стваралаштва старијих грађана, у овом броју објављујемо два конкурса које је у оквиру 17. Фестивала стваралаштва старијих „Златно доба 2019“ расписала Установа Геронтолошког центар Београд, Дневни центри и клубови – Поетски конкурс и Конкурс за такмичење у дуетском аматерском певању.

На **поетски конкурс** Фестивала „Златно доба 2019“ могу да се пријаве сви сениори-поете који пишу срцем и спремни су да поделе своје емоције са другима. Према пропозицијама поетског конкурса, право да се пријаве имају сва старија лица (60 година и старија), која живе на територији Београда и нису чланови регистрованих књижевних удружења.

Тема конкурса је слободна, а учесници могу да доставе

највише до две необјављене песме настале у „златном добу живота“, уз услов да нису дуже од 25 стихова. Песме се шаљу у три примерка и потписују – шифром. Уколико учесник конкурса доставља две песме, сваку потписује истом шифром и шаље их у једној коверти. Решење шифре са подацима: име и презиме, година рођења, адреса и број телефона, доставља се у посебној, затвореној коверти, и то уз приложени песнички рад.

Радови се шаљу до 31. августа 2019. године на адресу: РЈ „Дневни центри и клубови“, Марије Бурсаћ бр. 49, 11080 Земун, са

назнаком „за Поетски конкурс“. Достављени материјал не враћа се аутору.

По одлуци стручног жирија, најуспешнијим песницима биће додељене награде и признања. Главна награда је статуета „Златни стих“, рад академског вајара.

У **конкурсу за такмичење у дуетском аматерском певању**, Фестивал стваралаштва старијих „Златно доба 2019“ позива сениоре-певаче који певају срцем и у дуету да се пријаве за такмичење. Право учешћа имају кандидати старији од 60 година који живе на територији Београда. Кандидати (дует) пријављују две песме, без обзира на музички жанр. Пријава треба да садржи податке за оба члана дуета: име и презиме, адресу становања, датум рођења, број фиксног и мобилног телефона и посебно називе песама.

Уз пријаву обавезно се шаље аудио или видео снимак (аматерски снимак са телефона или камере у неком од стандардних формата MP3, MP4, WMA) на коме дует изводи једну од пријављених песама.

Пријаве се примају до 31. августа 2019. године. Снимак уз пријаву доставља се електронском поштом на адресу: zivanovicv@ugcb.rs или поштом на адресу: РЈ „Дневни центри и клубови“, Марије Бурсаћ бр. 49, 11080 Земун, са назнаком „За Конкурс-дуета“.

Стручна комисија ће на основу снимка извршити селекцију дуета и обавестити кандидате минимум седам дана пре почетка такмичења. Одабрани дуети изводе по једну нумеру уз пратњу матрице, а најуспешнијима ће бити додељена пригодна признања.

Г. О.

УСПЕШАН РАД УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА КРУШЕВЦА

Три манифестације у јулу

Такмичење пензионерских културно-уметничких друштава Србије, у организацији Удружења пензионера Крушевца, одржано је у Рибарској бањи. Статус домаћина Крушевљани су изборили прошле године као победници ове културне манифестације у Врњачкој Бањи. На такмичењу је наступило више од 200 учесника из девет градских и општинских екипа из целе Србије, а победник је Удружење пензионера Нови Сад. Свака екипа је имала по петнаест минута да представи свој програм, па је републички стручни жири био на слатким мукама да изабере најбоље.

Овој манифестацији придружило се и Удружење дијабетичара Крушевца, које је присутнима мерило шећер у крви. Међу бројним гостима био је и Момир Вуксановић, заменик председника Савеза пензионера Србије.

Дефиле учесника

Удружење пензионера Крушевца организовало је једнодневно дружење припадника

трећег доба из Крушевца и других места из Расинског округа. Одржана су спортска такмиче-

ња у пет дисциплина: бацање камена с рамена, пикадо, скок удаљ, убацавање лопте у кош и шут на гол. Свим такмичарима који су освојили прва три места уручене су захвалнице, а ова манифестација је била припрема екипе Крушевца за учешће на предстојећој Олимпијади пензионера Србије у Врњачкој Бањи. За око триста учесника КУД Удружења пензионера Крушевца извео је културно-уметнички програм, а свима је послужен пасуљ. Манифестацији је присуствовао и Андреја Савић, председник Савеза пензионера Србије.

У оквиру традиционалне манифестације „Културно лето Рибарске бање“ КУД Удружења пензионера Крушевца својим квалитетним и разноврсним програмом одушевио је бројне госте ове краљевске бање подно Јастрепца.

Ж. М.

Како се израчунава прва пензија

И. И., Пирот: Који параметри улазе у просечну годишњу зараду при обрачуна прве пензије? У уверењу ПИО фонда о стажу, зарадама, уплаћеним доприносима пишу цифре које ја не разумем.

Одговор: Обрачун пензије се ради на основу података о стажу и зарадама из пријава М-4 које послодавци достављају Фонду. У обрасцу М-4 је наведена укупна зарада за сваку календарску годину посебно и износ плаћених доприноса на ту остварену зараду. За обрачун висине пензије се не рачуна просечна годишња зарада осигураника већ на висину старосне пензије утиче укупно остварена зарада, односно основице осигурања за све године стажа осигурања за

које су плаћени доприноси и дужина пензијског стажа. Годишњи лични коефицијент, који се множи пензијским стажом, представља однос укупне зараде за сваку календарску годину и просечне годишње зараде у Републици за ту годину.

Множењем годишњег личног коефицијента и пензијског стажа осигураника утврђује се лични бод, а висина старосне пензије се утврђује тако што се лични бодови помноже са вредношћу општег бода на дан остваривања права.

Каква права имам

Д. Р., Врање: Од 2001. године сам корисник старосне пензије коју ми исплаћује филијала Фонда ПИО у Врању. Пензију сам остварио у Београду са 29 година стажа. У решењу ми је урачунат просек од 62 одсто. Интересује ме да ли је обрачун рађен по обрасцу М-4? Први износ пензије исплаћен ми је у висини од 2.638,74 динара. На то решење уложио сам благовремено жалбу која није уважена, а мој предмет послат је врањској филијали Фонда ПИО, према пребивалишту. Филијала у Врању у свом првом решењу урачунала је 62 одсто од просека, у другом решењу при усклађивању смањила је просек на 61 одсто. У решењу из 2014. године урачунат ми је просек од 59 одсто, тако да је пензија за 2001. годину износила 5.943,00 динара, а у решењу стоји да ће извршити исплату разлике.

Будући да до данас нисам добио исплату на име обећане разлике, молим да ми одговорите да ли имам право на исплату разлике на име неисплаћеног дела пензије.

Одговор: Будући да наведени подаци у писму нису довољни за прецизан одговор, упућујемо Вас

да се са решењем које поседујете обратите директно служби правне помоћи у Филијали Врање.

Рок за доношење решења

Л. П., Миријево: Прошлог месеца предао сам захтев за пензију. Интересује ме колики је рок да ми се донесе решење.

Одговор: Рок за доношење решења по поднетом захтеву износи 60 дана од дана поднетог захтева, под условом да је поднета комплетна документација и да су подаци о стажу осигурања и зарадама тачно утврђени и сређени на правилан начин.

Уколико подаци о стажу и зарадама нису тачни или нису потпуни или ако постоји стаж

остварен у иностранству или бившим републикама, поступак за остваривање права на пензију може трајати дуже због прибављања података који недостају, због утврђивања тачних података или неопходног контактирања са носиоцима социјалног осигурања у бившим републикама или другим државама. На ажурност органа у другим државама не можемо утицати.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Војни рок и пензијски стаж

М. И., Лозница: Да ли се време проведено на служењу војног рока признаје у пензијски стаж и утиче ли на висину пензије?

Одговор: Време проведено на служењу редовног војног рока не узима се у пензијски стаж, већ се радни однос скраћује ако се преклапа са војним роком, те према томе и нема утицаја на висину одређеног износа пензије.

Другачија је ситуација са посебним стажом стеченим

учешћем у рату, који се рачуна у једноструком трајању ако је осигураник био у радном односу, односно у двоструком ако није био у осигурању. При стицању услова за стицање права на пензионисање, тај стаж се не узима у обзир већ се само урачунава у укупан пензијски стаж и утиче на висину пензије.

Привремено решење

А. Л., Пирот: У којим случајевима се доноси привремено решење и колико дуго може да се прима аконтативни износ пензије?

Одговор: Привремено решење се доноси ако су испуњени услови за остваривање права на пензију, али се на основу чињеница и података утврђених у матичној евиденцији не може одлучити о коначном износу пензије.

Привременим решењем се одређује аконтативни износ пензије, који се усклађује на начин предвиђен за усклађивање пензија и у решењу мора изричито бити наглашено из којих разлога није могуће одредити коначан износ пензије.

Након утврђивања недостајућих чињеница и података, привремено решење се, по службеној дужности, замењује решењем којим се одређује коначан износ пензије, од дана утврђивања права на пензију и

уз обрачун исплаћених износа пензије.

Ако у року од три године од дана правоснажности привременог решења нису утврђене недостајуће чињенице и подаци, аконтативни износ пензије постаје коначан, о чему се доноси решење по службеној дужности.

У ситуацији када се утврди да је кориснику исплаћен мањи аконтативни износ пензије од коначног износа, Фонд ће исплату износа разлике извршити кориснику у целости одједном. У случају да је кориснику исплаћен већи аконтативни износ пензије од коначног износа, Фонд доноси решење о обавези повраћаја више исплаћеног износа. О начину повраћаја, Фонд и корисник пензије споразумевају се.

Накнада погребних трошкова

Ч. М., Сомбор: Како се одређује износ за накнаду погребних трошкова?

Одговор: Износ накнаде погребних трошкова прописан је Законом о ПИО, и то у висини једне и по просечне пензије у Фонду у претходном кварталу, у односу на дан смрти корисника пензије.

Накнада погребних трошкова, која се исплаћује лицу које је сносило трошкове сахране, у јулу, августу и септембру 2019. године износи 39.530 динара за кориснике пензија свих категорија.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ИСКРИВ- ЉЕНОСТ	СВИРАЧ ИНСТРУМ. СА КЛАВИЈАТУР.	СТАРА РУСКА КРСТАРИЦА	ИМЕ СТ. ГЛУМЦА ХАУДАРДА	ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ЛУКА ЈУЖНОГ ЈЕМЕНА	ПИСЦИ ВЕЋЕГ КЊИЖЕВНОГ ДЕЛА
ТЕХНИКА БОЈЕЊА ТКАНИНА					СИМБОЛ АРГОНА		
					ГЛУМИЦА, КРИСТИНА		
ЗЛОБНО, ЗЛОНАМЕРНО							
ФУДБАЛ. КЛУБ ИЗ БЕЛГИЈЕ							
ДРВО ВРБЕ ИВЕ							
ОБЛАСТ У АУСТРИЈИ						СИМБОЛ АЗОТА	
						НАША НЕГАЦИЈА	
ДОНЕТО ЈАРЕ НА СВЕТ							
ОЗНАКА ПАНЧЕВА			ДРЖАВА У АЗИЈИ	ДЕО ТЕЛА ЖИВОТ. СПРАТ КУЋЕ			
МОРАЛ						ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ	
						ОЗНАКА ЗА АЛТ	
РТ НА СЕВЕРУ ШКОТСКЕ					ПРВАК, ШАМПИОН		
					РИБАРСКЕ МРЕЖЕ		
МУЗА ПЕСНИШТВА						ОЗНАКА ЗА ЦЕНЕТ	
						ЈОВАН ПОПОВИЋ	
ИМЕ ГЛУМЦА НОЛТА				ГРЧКО СЛОВО			
				УГАЖЕНА ПУТАЊА			
ОСОВИНА (СКР.)			РЕМИ У ШАХУ				ВОДЕНА ЖИВОТИЊА
			ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТ				
АТЛЕТСКИ СУДИЈА							
ДИРКЕ НА КЛАВИРУ							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ВРСТА КАРТАШКЕ ИГРЕ	СИМБОЛ ТИТАНА			ИЗВРШНИ БИРО		
		МУШКО ИМЕ			ЖИТЕЉИ ИРСКЕ		
ЖЕНСКО ИМЕ							
СТАРИ МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ							СИМБОЛ ПЛАТИНЕ
ИМЕ ГЛУМИЦЕ ЖИРАРДО				СИМБОЛ УЉЕНИКА		СИМБОЛ ФОСФОРА	
				ОЗНАКА ЗА КАРАТ		ОЗНАКА СЕВЕРА	
ВОЗАЧ ТЕНКА							

ОСМОСМЕРКА

П	А	С	К	Е	З	А	Н
Р	Р	Т	М	У	А	А	Ш
А	Р	А	Ш	О	К	А	К
З	А	Т	В	О	Р	А	О
Н	Д	И	Л	Д	П	А	Ц
И	Н	К	Н	Љ	А	И	К
К	Е	А	И	А	Т	А	А
О	Л	Ц	Ш	Р	Р	Р	Њ
Т	А	А	А	А	А	О	Е
И	К	Т	В	П	Р	М	Д
Н	С	А	А	И	И	О	О
А	Н	К	Е	Р	Р	Н	В

У лику осмосмерке треба пронаћи све наведене појмове. На крају неће остати ниједно слободно слово.

АНДРАШ, АНКЕР, АСКЕЗА, ВОДЕЊАК, ЗАКРПА, ЗАТВОР, КАЛЕНДАР, КАПАРА, КАПЉИЦА, КАРАВАН, КЛАВИР, КЛОКАН, КОЦКА, КОШАРА, КУКАЦ, НАРОД, НИКОТИН, НИШАВА, ОМАРИК, ПОШТА, ПРАВДА, ПРАЗНИК, СМОРАК, СТАРТ, СТАТИКА, ЦАПИН, ЦИТРА, ШАРОВ.

МАГИЧНИ ЛИК

	1	2	3	4	5	6
1						
2						
3						
4						
5						
6						

БО, ДА, КА, КРИ, ЛЕ, НА, НЕ, НИ, О, ПЕ, ПО, ПО, ПРЕ, РА, РОД, ТА, ТЕ, ТЕР, ТИ, ТИ, ЧАР.

ВОДОРАВНО И УСПРАВНО: 1. Епоха процвата, ренесанса, 2. Телеће месо, 3. Руковалац филмском камером, 4. Наука о биљкама, 5. Оцењивач, 6. С времена на време, каткад.

РЕШЕЊА-СКАНДИНАВКА: икати, злурад, Варем, ивовина, Тирол, н, ојарено, па, рен, етика, и, Рупа, ас, ерато, ц, Ник, кси, ос, пат, стартер, тастери, ти, иб, Станија, китара, Ани, ц, п, тенкист. ОСМОСМЕРКА: без остата. МАГИЧНИ ЛИК: препород, телетина, оператер, ботаника, критичар, понекада.

Да ли сте знали ...

– да је манастир Нова Грачаница у Терд Лејку, предграђу Чикага, посвећен Покрову Пресвете Богородице, један од најзначајнијих манастира Српске православне цркве у Сје-

дињеним Америчким Државама? Грађевина представља реплику манастира Грачанице са Косова и Метохије и седиште је Епархије новограчаничко-средњозападноамеричке. Од 1984. до 2009. манастир је био седиште Епархије за Америку и Канаду и Митрополије новограчаничке.

– да је српска православна црква на Новом Зеланду, у Окланду и Хамилтону, купила 2010. године презбитеријанску цркву која сада представља српски храм посвећен Светом краљу Милутину? Ово је друга српска црква на Новом Зеланду, а прву су пре 45 година у Велингтону купили Срби који су дошли на Нови Зеланд раних педесетих година 20. века и посветили је Светом Сави.

– да је црквена општина за Баден-Виртемберг са седиштем у Штутгарту основана 1971. године? Овој црквеној општини припада парохијски храм посвећен Сабору Срба Светих и филијални храм, који се налази у Гепингену, а посвећен је Сабору светог архангела Михаила. Храмови су украшени дуборезним иконостасима који су рад монаха из манастира Високи Дечани на Косову и Метохији. У саставу храма налази се парохијски центар „Св. књаз Лазар“ у коме се суботом одржавају часови верске наставе при допунској школи на српском језику у четири разреда.

– да је прва православна црква у Боцвани посвећена Светом Николају Мириклијском чудотворцу? Црква у Габорону је други храм СПЦ на тлу Африке после цркве Светог Томе у Јоханесбургу. У цркву је донесен крст освештан у Јерусалиму, дар Срба из Канаде, који су исти такав крст даривали и цркви Светог Томе у Јоханесбургу. Постављање камена темељца одржано је 15. октобра 2016. године. Задатак свих Срба који живе у Боцвани био је да донесу из свог родног краја камен који ће се поставити у темеље православне светиње. Тако је у темеље цркве, осим повеље коју је потписао патријарх Иринеј, постављено и тридесетак каменова из српских манастира и цркава широм Србије, Косова и Црне Горе, али и из Турске, са гроба Светог Николаја.

Важно је бити први

Одговорност су поделили. Славу задржали за себе.

Не можемо без подела. Пензију смо поделили на два дела.

Ништа му није недостајало. Имао је само пилећи мозак.

Увек је био први. Истицао се глупостима.

Радомир Станојковић

Савети и примери

Све су нам лађе потонуле, а ни море немамо.

Кад глупост проговори, памет занеми.

Лако је дати савет, тешко је бити пример.

Попои је сву памет овог света? Изгледа, предозирао се.

Појела му је душу, док је била на дијети.

Поклањајте женама цвеће уместо бомбоњера. Цвеће не гоји.

Милица Чулић

Уљудност

Ђаво не оре и не копа. Бави се политиком.

Демократија је тиранија просечних.

Одмор је вештина која се учи.

Уљудност је јача од сваког оружја.

Осећај заједништва није знак зависности, већ самосталности.

Радмило Мићковић

Лесковачки воз

Пиши кад стигнеш. Мој је савет свим књижевницима.

Много тога му је падало на памет, што је оставило последице.

За небески народ врло смо приземни.

Демократија се код нас није прославила, па ће морати на поправни.

Дабогда те прегазио „лесковачки воз“.

Зоран Т. Поповић

Игнат Гатало

Људски је грешити

Пише као луд, а говори као психијатар!

Људски је грешити. Проблем је у томе што многи мисле да је људски и не извинити се.

Времена никад нису тешка. Биће да су то људи.

Од бистрења политике замутило му се у глави.

Свако иде негде. Неко на море, неко на планину а неко – на њиву.

Невен Шијаков

Фалширање

Када последња рупа на свирали даје интонацију, музика која се свира фалшира.

Волим да будем сам и да се дружим са самоћом.

Плитак ум, кратко памћење.

Краљ и пешаци су у игри док траје партија.

Сишао сам с ума. Плашим се висине.

Радивоје Јефтић Јенки